

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI KÖZLÖNY

Szerkeszti a püspöki hivatal
A szerkesztésért felelős FUTÓ ANDRÁS
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECEN, KÁLVIN-TÉR 17. SZ.

Megjelenik minden hó 15-én. — Előfizetési ár 1 évre 4 P 80 f.
Postatakarékpénztári csekkszám: 43,916.

Dr. Baltazár Dezső püspök beszéde

a szeghalmi reálgimnázium tornacsarnokának
felavatása alkalmából.

Kedves Közönség!

A szellem és anyag között, a lélek és test között felmerülhet elsőbbségi kérdéseket kezdetűl fogva örök törvénnyel döntötte el az Isten lelkiességének az igazsága. A természettudomány és a bölcsészeti tudomány káprázatos erőfeszítései fényes tévedésekké zsugorodnak össze a kijelentett vallások amaz alapvető tétele előtt, hogy a látható és láthatatlan világot teremtő, fenntartó és működtető erő nem lehet más, mint szellemi erő, lelki erő, személyn Isten, lélek és igazság, örökké valóság. Sem a természettudomány, sem a bölcsészet, sem a hittudomány nem képesek szemmel láthatólag és kézzel foghatólag bebizonyítani állításukat. A három versenytárs közül azonban a hit azért emelkedik ki győztesen, mert a hit igazsága az, amely megnyugtatót és boldogságot ad. Ez pedig célnak is, eredménynek is hiány nélkül elég. Az Isten mint örökkévaló idejű és mindenható erejű lélek teremtette az anyagot és adta az anyagba az életet és erőt. Az élő anyagból kiválasztotta az emberi testet és az emberi testtel isteni értelmet és tökéletességre méltatott lelket közölt. Ezzel a testté vált anyagot, az ember csonttá, hússá és vérré lett porsátorát, a lélek mellé méltóságban osztályos társul felemelte.

Csak balgák és képmutatók azok, akik a testet minden igényjogosultság, minden tekintélyrészesedéséből kirekesztik és megfélemlenek arról, hogy az ember testi és lelki különleges alkatrészek együttes egésze, mely kettőséget csak a halál szakít meg ideiglenesen,

de amelyet a feltámadás ajtaján keresztül diadalmaskodó örök élet a megdicsőülésben újra egyesít. Az Isten is testben jelent meg: Jézus által. Jézus parancsolta bele az úri imádságba a test igényét: a kenyeret. A test tisztaságát a lélek tisztaságával párhuzamba hozta. A test egészségéért csodákat tett, betegeket gyógyított, halottakat támasztott fel. A testet a Szentlélek templomául magasztalta fel. A test csontjainak megtörtésével, vére kiontásával szerezte meg a lélek váltságát: az idvességet. A testnek tisztaságban, erőben és egészségben tartása, a test erejének és tehetségének, formájának és tartalmának tökéletesítése krisztusi törvényszerűség erejével bír. Így bővül és emelkedik, így nő és magasztosul templommá a test emez iskolája, e szép tornacsarnok is, amelyet a Tiszántúli Egyházkerület nevében és képviselőjében az ép test és ép lélek együttes áldásának kimunkálására, imádott magyar hazánk erőgyarapodásának szolgálatára és Isten dicsőségére ezennel felavatok s a nagy alapító Péter András áldott nevére hálás emlékezés mellett rendeltetésének ezennel átdok.

Árvizek idején.

Folyamok, élővizek mellett temérdek élettani igazságot tanulhat az ember.

A földgömbön olyan fontos, elsőrangú szerepe van az élővizeknek, mint az ember testén az ereknek.

A folyóvizek haladnak, sietnek egy-egy nagy tó avagy a tenger felé. S ott aztán a magasságba szállanak.

Ez a legtermészetesebb, legegyszerűbb magyarázata ama ténynek, miszerint egyes felekezetek, bizonyos alkalmak esetén imáikat, folyamok, élővizek partjain rebegik el.

A folyóvizek hűséggel tükrözik vissza állami, egyházi, társadalmi életünk folyamát is.

Legnagyobb magyar költőnk, Petőfi, valami cso-

dálatos átérzéssel dobja világgá a Tisza folyóról eme szavakat:

*Zúgva, bögve törte át a gátot,
El akarta nyelni a világot.*

Eme gondolat, kifejezés kétségtelenül a forradalmi hajlandóságú Petőfit állítja elének.

A folyamok életében forradalom az az időszak, amikor az emberek által állított gátak felmondják a szolgálatot.

Igy van ez, az emberiség életében is.

A gátak, — a törvények. Amikor a törvények gyengéknek bizonyulnak, akkor eljön a gátszakadás ideje.

Árvíznek, vagy legalábbis árvizes időszaknak nevezhető egy-egy nemzet életében az az idő, amikor egy-egy nemzet nem képes mit tenni az ifjú nemzedékkel.

Fájdalom, itt tartunk mi is, ma élő magyarok.

Dehát honnét ez az árvíz!? Hol vette kezdetét?

Honnan jönnek zúgva-bögve a habok, hullámok?!

Az árvizek legfőbb oka, a legtöbb esetben a korai tavasz, a korai napsugár.

Szegedet, Pestet a márciusi árvíz sodorta el annakidején.

Jelenkori társadalmi életünk árvizes korszakánál a korai napsugár szerepét azon egyének töltötték be, akik a trianoni békeszerződés után a „kultúrfölény” jelszavával próbálták a boldogabb jövőt elérni, kieroszakolni.

Nem vonom kétségbe ezen férfiak jóindulatát, nemes szándékát, — ma sem.

Azt azonban őszinte lélekkel állítom, miszerint a mi kultúrfölényes vezéregyéniségeink, a lehetőségeket, realitásokat, széphangzású jelszavaik érvényesítésénél — nem vették tekintetbe.

A kétszerkettő a siron túl is kétszerkettő — mondá valamikor egyik híres pataki professzor.

A biblia azt tanítja, hogy az ember a teremtés koronája.

A teremtés koronájánál azonban — Michelangelo szerint is — az agy és a végtagok arányossága, az épség és a szépség legelső követelménye.

Az emberi agy, ha túlságos arányokat ölt a többi testrészekhez képest, a természet törvényszerűsége a vízfejűség torzalakját állítja elének.

Meg aztán a gyakorlati élet is, számtalan esetben arra tanít bennünket, miszerint a szélsőség a szellemi élet túltengése, túlprodukcója esetén is — szélsőség marad.

Ma is emlékszem egyik alföldi nagy gyülekezetünkben ama segédlelkész társamra, aki minden jóvedelmét egyedül könyvekre költötte. Többször átsetáltam az én kedves barátomhoz s kértem, hogy a szabó, suszter-számlákkal s meg aztán a bolti kontókkal is törődjék valamit.

Az én kedves barátom azonban mindig azt mondta, hogy elmaradott ember vagyok, aki a kultúrának nem akarom megadni, ami a kultúráé. S egy napon a kultúra annyira betette az én kedves barátomnak az ajtót, hogy menekülnie kellett a városból a tömérdek hitelező elől.

Azt megengedem, miszerint bizonyos számú proletársereg nem tett még tönkre egy nemzetet sem. Ha azonban a szellemi proletárok seregét a végtelenségig fokozzuk, akkor a természet kérlelhetetlen tör-

vényei szerint eljön a krízis, a megpróbáltatások ideje.

Fájdalom, ma már itt tartunk.

Az ifjúság ma még így beszél, így üdvözli az idősebbeket: Alázatos tisztelettel!

Dehát nem szabad nekünk idősebbeknek ezen kifejezést készpénz gyanánt elfogadnunk. A szó, a beszéd voltaképpen nem fejezi ki a valót, a realitást.

A szó, a beszéd csak olyan, mint a festő palettáján a festék. Az egyik művész nagyszerűen tud vele bánni. Művészetével ezeket keres. A másik festő ellenben egy-két pengőért állatfejeket pingál a hentes és mészáros cégtáblájára.

Vajjon miért nem köszöntünk mi annakidején idősebb embertestvéreinknek ilyen módon: Alázatos tisztelettel!? Azért, mert egészen természetes dolognak tartottuk az idősebb emberek iránt érzett tiszteletet s ama parancsolatot: Tiszteld atyádat és anyádat!

Elhiszem, hogy a mai ifjúság is természetes dolognak tartja ezen ethikai követelményt. Az öregek azonban, a kultúrfölény által előidézett szörnyű torlódások miatt úgy állanak előttük, mint akik — akaratlanul is — útját vágják egyéni érvényesülésüknek.

Elkeseredésükben aztán olyan teoriákat kezdenek hangoztatni, amelyek megdöbbenő erővel hatnak mindenkire.

— Mi, kérem, jobban vagyunk kistaffirozva, mint az öregek — mondja egyik-másik ifjú barátunk.

Holott ezen teoriának egyetlen alapja az elkeseredés. Mert hát a drága staffirung és új bútor nem tartott még el egyetlenegy családot sem. Az élet iskolájának homlokzata magasabb a debreceni és pataki főiskola — sőt Uram bocsá' az oxfordi egyetem — homlokzatánál is, mert az égit ér.

Az öregek csekély tandíj mellett abban az időben tanultak, amikor a szelekció kerekének valahogyan szabadabb mozgása volt. Ma a szelekció kerekéi kevesebb ifjút lapítanak agyon, mint a régi jó világban.

Olvastam már egyik fővárosi lapban azt is, hogy az 1860. évtől az 1880. évig született egyének, akik ma a fórumokon ülnek, elvesztették a világháborút s így okozóivá lettek a haza feldarabolásának.

Szóval temérdek csodabogár lát napvilágot napjainkban, amelyekre felesleges dolog időt, szavakat és nyomdafestéket pazarolnunk.

Egyet azonban meg kell tennünk. Azt, amit a mi tiszamenti magyarjaink a nagy árvizek idején.

Sokszor tapasztalom, hogy a mi józan, egyszerű népünk áradás idején sohasem azon töri a fejét, hogy honnét jött az árvíz, hanem a bakter dobolása után siet a gátakhoz, hogy a vészes hullámokat medrébe szorítsa.

Ez a mi kötelességünk is. Levezetni a vészes hullámokat. Elkerülni a katasztrófát.

Kétségtelenül ez ma már nehéz feladat.

Nehéz, mert ma még azt sem mondhatjuk, hogy az állástalan ifjak bizonyos százaléka, húzódjék meg a szülei ház között bizonyos ideig. Hiszen nem egy esetet tudhatunk, ahol a kiscgazda kitaníttatja gyermekét. Mire azonban kitaníttatja, az apa „védett” birtokossá lép elő...

Hiábavaló e téren minden ellenérvetés, a telepítés problémáját meg kell oldanunk. Mert ha nem, akkor

a gátak, a törvények — fel fogják mondani a szolgálatot.

Új falvakat, községeket kell létesítenünk, ahol a tanult és földművelő ifjúság munkát és kenyeret fog találni.

Aki soraink között azzal érvel, hogy az egyszerű falusi nép nem megy ki a falujából, nem ismeri sem a való életet, sem pedig egyik legnagyobb közgazdászunk Matlekovics Sándor elméletét.

Matlekovics azt mondotta: A nép csak akkor hagyja el ősei lakóhelyét, ha új hazájába elviszik a templomot, a papot, meg aztán a koresmát.

Vajjon miért volt sikerült alkotás annakidején néhai jó b. e. Darányi Ignác földművelésügyi miniszterünk és elődei idején, a bánati telepítés? Azért, mert ismerték Matlekovics elméletét.

Az állam nehéz pénzügyi helyzetét sem szabad kifogásképpen felhasználnunk. Ezen problémánál tekintetbe kell vennünk népünk őseréjét. Ha valamire, ezen célra szívesen hozza meg áldozatát népünk józabb része.

A józan magyar nép ma is szívesen építkezik. Csak legyen hová és mire építenie.

Anyaszentegyházunk vezető társadalma pedig lássa be, hogy bizonyos mulasztást követtünk el, amikor engedték, hogy szellemi proletarizmus álljon elő a lelki élet birodalmán belül is.

Föltétlenül szelektálnunk kell! El kell fogadnunk ama theóriát, hogy a papnak, lelkipásztoroknak éppen úgy születnie kell, mint az igazi művészeknek. Ha nem szelektál az egyetem és akadémia, akkor könnyörtelenül szelektálni fog az élet, népünk őseréje. Személyes tapasztalatból, már is merészelem állítani, miszerint egyes lelkészválasztásoknál felmerülő jelenségek már is azt mutatják, hogy a közeli években a szelekcio kereké egyik-másik intézetünknel nem működhetett úgy, mint a régi lekicsinyelt, elmaradottnak mondott világban.

S aztán mint jó keresztyén lelkekhez illik, imádkoznunk kell nemcsak a nap éltető fényéért, hanem a szabadság éltető fényéért, melegeért is. Mert hiszen csaknem minden nyomorúságunk onnét származik, miszerint meglehetősen elzárkóztunk a szabadság fénye elől.

Pedig hát az árvíz már itt van. A tizenkettedik óra elérkezett. Halogatásra nincsen idő.

Aki legény, álljon a gátra! S vegyen részt abban a munkában, amely kínos válságtól, katasztrófától menti meg a mi jobbsorsra érdemes, ezeresztendő nemzetünket.

Baráth Imre.

A missziói segédlelkészi állások kérdése.

Néhány egyházunknak missziói segédlelkészi állás szervezésére, illetve a missziói segédlelkész beállításához szükséges (legtöbb esetben teljes!) fedezet segélyképpen való folyósítására vonatkozó s a főtiszteletű egyházkerülethez felterjesztett kérvényét egyházkerületi közgyűlésünk az elmúlt év őszén azzal tette át hozzám, mint az egyházkerületi missziói bizottság előadójához, hogy idevonatkozólag az

egész egyházkerületre kiterjedő egységes javaslatot készítsék s azt a missziói bizottság útján terjesszem a tavaszi kerületi közgyűlés elé.

Az egyházkerületi határozat kézhezvétele után azzal a kérrrel fordultam az esperes urakhoz, hogy közöljék velem a vezetésük alatt álló egyházmegyék megfelelő adatokkal megindokolt kimutatását azokról a helyekről, ahol feltétlenül szükségesnek látják a missziói segédlelkészi állások megszervezését. A tervezet elkészítéséhez szükséges adatok rendelkezésemre állottak ugyan, illetve azokat Csikesz Sándor egyetemi professzor úrral együtt összeállítottuk — akinek irányítása mellett a theológusok a pasztorális szemináriumban igen tanulságos és hasznos munkát végeztek az egész magyar református egyház helyzetét a legkülönbözőbb szempontokból feltáró grafikonokban és térképekben — mégis szükségesnek tartottam az egyházmegyék véleményének előzetes kikérését azért, hogy tervezetem — amennyiben szerény látásom szerint csak lehetséges — azokra épüljön s valóban az életnek szóljon.

Részben az egyházmegyéktől beérkezett vélemények és kimutatások, részben pedig az egyes egyházaktól érkező kérvények azt mutatják, hogy a missziói segédlelkészi állások szervezése, illetve szervezhete kérdésében bizonyos tájékozatlanság, sőt balhiedelem uralkodik s így kötelességemnek tartom, hogy mint az ügy szerény előadója bizonyos felvilágosításokkal szolgáljak.

Az tetszik ki a beérkezett kérvények és jelentések túlnyomó részéből, hogy érdekelt egyházaink abban reménykednek, hogy a gondozatlan, vagy csak alig gondozott területek munkabavételére az egyházkerulettől, illetve az Egyetemes Konventtől ingyen munkaerőt kaphatnak, illetve, hogy a beállítandó missziói segédlelkész javadalmát teljes egészében folyósítani tudja segélyként az egyetemes egyház. A szomorú igazság pedig az, hogy erről sajnos szó sem lehet. Erre a célra külön pénze sem az egyházkerületnek, sem az Egyetemes Konventnek nincs. Csak az az összeg áll rendelkezésre egyházkerületünk részére, amit az Egyetemes Konvent juttat évenként a közalaphól missziói segély címén. Igaz, hogy ennek a missziói segélynek a felhasználására vonatkozólag az Egyetemes Konvent 1935. évi 110/c. számú határozatával úgy rendelkezett, hogy „az egyházkerületek a konventi missziói segélyből mindenekelőtt az egyházkerület területén lévő szórványokban és tanyákon működő missziói segédlelkészi állásokat szervezzenek és tarlsanak fenn, csupán a megmaradó összeget fordítsák akár az egyes egyházmegyék, akár az egyes egyházközségek missziói segélyére, avagy más missziói célokra. Az Egyetemes Konvent a missziói segély szétosztásánál a következő évtől kezdve az egyházkerületek lélekszáma mellett a szervezett missziói segédlelkészi állások számát is vegye figyelembe”, nem szabad azonban elfelejteni, hogy — ha a konventi missziói segély megmarad az eddigi összegben — egyházkerületünk nem számíthat többre átlagosan évi 5000 P-nél. Missziói bizottságunk javasolni fogja ugyan éppen a gondozatlan területek problémájával kapcsolatban a főtiszteletű egyházkerületnek, hogy kérje az Egyetemes Konventtől a missziói segélyek felemelését, ez azonban még a jövő dolga s legjobb esetben is csak reménybeliség, amire nem építhetünk. Nem szabad továbbá el-

felelkezni arról és főként arról, hogy egyházkerületünkben vannak missziói központokká nyilvánított egyházak (Újszeged, Gádos, Csongrád—Szegvár—Mindszent stb.), amelyekről semmi körülmények között nem volna elvonható az eddig juttatott missziói segély anélkül, hogy halálra ne ítéljük ezeket az egyházakat. Senki sem vállalhatná ezért a felelősséget. De még éppen olyan egyházakról van szó, amelyeknek a tagjai tanyavilágban, szétszórt-ságban élnek s így a nekik juttatott segély százszázalékosan egyenesen azt a célt szolgálja, amelynek az érdekében az Egyetemes Konvent fentebb idézett határozatát meghozta. További segélyezésük tehát sem de iure, sem de facto nemcsak hogy nincs ellentétben a Konvent rendelkezésével, hanem a rendelkezés intencióinak a legteljesebb mértékben megfelel.

Ez pedig azt jelenti, hogy az egyházkerületi segélynek több mint $\frac{3}{4}$ részét lekötik és igénybe veszik ezek az elvonhatatlan összegek, úgy, hogy további segélyezésekre, vagy — mondjuk így — a konventi rendelkezésnek megfelelően missziói segédlelkési állások szervezésére alig jut 1000—1500 P. Sapiienti sat.

Világos a fentebbiekből, hogy a külterületen lakó hívek lelkigondozása, illetve a cél érdekében missziói segédlelkési állások szervezése nem oldható meg segélyből az egyházkerület, illetve az Egyetemes Konvent számlájára. Felteszem viszont a kérdést: merné-e vállalni bárki is a felelősséget azért a következtetésért, hogy — amint ezt a sárospataki százados Kollégium javára annakidején megindított gyűjtés alkalmával valaki kifejezte —: „ha nem bírnak véle, hagyjanak fel véle“! ? Hiszen maguk a felterjesztések és kimutatások hangoztatják a legerőteljesebben a kérdés rendelkezésének elodázhatatlanságát és mutatják ki a helyzet tarthatatlanságát, bizonyosságot téven ezzel egyben arról is, hogy az érdekelt örállók lelkében eleven erővel él a felelőség érzete. Hogy oldható hát meg a kérdés? Van-e az adott viszonyok között megoldás?

Teljesen tisztában vagyok egyházaink nehéz helyzetével. Ismerem a terheket, amelyek roskasztó súllyal nehezédnek rájuk s a tényezőket, amelyek sokfelé szinte a gazdasági lehetetlenülés állapotába juttatták gyülekezeteinket. Tudom azt is, hogy mit jelent ilyen körülmények között felelősséget hordozni. Hét esztendőn keresztül — részben a román megszállás és rablás idején — magam is egy teljesen a maga erejére utalt és semmi jövedelmező vagyonnal nem rendelkező egyházban voltam lelkipásztor. És mégis azt kell éreznünk és azt kell mindannyiunknak mondanunk, hogy „mindenek lehetőségek a hívőnek“. Hogy ez nem üres beszéd és nem kenetteljes frázis, arról az egyetemes keresztyén egyháztörténelem és magyar református egyházunk százados múltja tett elnémíthatatlan zengéssel bizonyosságot, mintahogy bizonyosságot tesz a jelen is, csak ki kell nyitnunk a szemünket a jelek meglátására.

Meggyőződésem, hogy ennek a kérdésnek a megoldásához is elsősorban hitre van szükség. Arra a hitre, amely az akadályok hegyeit is le tudja győzni. Egyébként is nincs egetverő akadályokról szó.

Tapasztalatom és azon épülő meggyőződésem az is, hogy kivétel nélkül minden gyülekezetben ott van

az egyháztól elfordultak, elhidegültek, közönyösek, a fogsikorgatva adakozók, egy szóval a csak névleg református keresztyének mellett azoknak a csoportja is — ha ez csak szent kisebbséget képvisel is — akik mindig készek a jó cselekedetre és akik imádságos szeretettel hordozzák szívükön Isten ügyét. Erre a hűséges kis seregre támaszkodva az egyház költségvetésének külön megterhelése nélkül is meg lehet oldani — legalábbis átmenetileg, hogy a kezdet nehézségei legyőzhetőek legyenek — a missziói segédlelkész lakásának, élelmezésének kérdését. Egyes helyeken — talán a legtöbb helyen legalább részben megoldható a feltétlenül szükséges fuvarszolgáltatás biztosítása is. Hozzá merném tenni még azt is, hogy sok tekintetben félreismerjük egyházunk tagjait is. Kevesebbet tétélezünk fel róluk, mint amennyit valójában érnek. Hajlandók vagyunk eleve feltétélezni X-ről, vagy Y-ről, hogy nem számíthatunk rá az Isten ügyének szolgálatára szempontjából, anélkül, hogy személyesen is beszéltünk volna vele és szembeállítottuk volna őt egyháza életkérdéseivel. Tudom, hogy a lelkipásztori szolgálat nagyon sokszor jelent egyet a sziklán-szántással, de meggyőződésem az is, hogy egy teljesen elreménytelenedett világban is nekünk meg kell maradnunk az élő reménység embereinek. Nincs és nem lehet ott élet, ahol lemondunk önmagunkról.

A missziói segédlelkészek fizetésének biztosítását vállalnia kell a gyülekezetnek. Ezt megcselekedheti a költségvetésen kívül is, a feltétlenül meglevő életerők mozgósításával, de még helyesebb, ha a költségvetésben biztosítja a missziói munkaerő fizetését a presbitérium. Erre lenni kell pénznek minden áron! Különben is nem tudnám elképzelni, hogy amikor az ellátáson kívül havi 10 P-ért is hajlandók felkínálni a munkakészségüket derék, végzett teológusok, illetve segédlelkészek — ami megint szomorúan jellemző a mai helyzetre —, hogy olyan elhordozhatatlan és kibíratatlan terhet jelentsen évi 3—400 P-nek költségvetés útján való biztosítása, hogy ez idézné elő az egyház anyagi csődjét, ahol egyébként sokezerre rugó költségvetésről van szó. Természetes, hogy vannak kivételes méltánylást érdemlően nehéz helyzetben levő egyházak, ahova feltétlenül szükséges a feladatok megoldásához az egyházkerület segítsége. Nem kell hangsúlyoznom, hogy a missziói bizottság gondos és lelkiismeretes mérlegelés tárgyává teszi ezeket az eseteket s a lehetőséghez képest igyekszik a segély juttatásra nézve megfelelő javaslatot tenni a főtiszteletű egyházkerületnek. Ha nem jut mindenfelé, ahova valóban felférne a segítség, vagy nem annyi jut, amennyire méltán szükség lenne, annak nem a segítő-készség hiánya lesz az oka, hanem a fentebb már ismertetett kérélehetetlen körülmények.

Ezzel kapcsolatban legyen szabad emlékeztetnem kedves lelkipásztor testvéreimet egyházkerületünk 1934. évi 445. számú határozatára. Ebben a határozatban magáévá tette egyházkerületünk egy egyházkerületi missziói segélyalap létesítésére vonatkozó tiszteletteljes indítványomat és „tekintettel arra, hogy az egyházkerület területén már folyamatban levő vagy ezután meginduló missziói munkák kellő erővel való támogatására nem rendelkezik fedezettel s az Egyetemes Konventtől évenként rendelkezésére bocsátott összegből a legégetőbb szük-

ségleteket is alig, vagy sehogy sem tudja kielégíteni" — felhívta „a kebelbeli összes egyházakat, hogy egy vasárnapi perselypénz beszoállításával és évenként egy, e célra rendezett iskolai ünnepély vagy vallásos-estély bármily szerény jövedelmének felajánlásával járuljanak hozzá az egyházkerületi pénztár által kezelendő missziói segélyalap megerősítéséhez és megerősítéséhez“.

Megmondom őszintén, hogy legelső sorban a külterületeken lakó és nagyrészt gondozatlan református egyháztagok problémája, illetve e probléma megoldásának biztosítása lebegett előttem, amikor indítványomat a missziói bizottság útján az egyházkerületre felterjesztettem. Ha minden kebelbeli egyház eleget tett volna az egyházkerület felhívásának — márpedig itt azután csakugyan nem lehet elmondani, hogy kivihetetlen tervről van szó és átlagosan csak 8 P jött volna be egyházanként egy vasárnapi perselypénz és egy vallásos vagy iskolai ünnepély együttes összegeként — már néhány ezer pengő rendelkezésre állana a missziói bizottságnak, illetve az egyházkerületnek ahhoz, hogy a missziói segédlelkési állások szervezésének kezdeti nehézségeinél hathatósabban álljon rendelkezésre megfelelő segítséggel a segítségre valóban ráutalt egyházaknak. Tisztelettel legyen szabad feltennem a kérdést: hány egyházunk tett eleget az egyházkerület rendelkezésének? Ime, így lehetne kevés jó akaratú és a kis dolgokban is megmutakozó hűséggel, együttes összefogással végrehajtani nagy dolgokat és így ítéljük a nemtörődömségünkkel sokszor csatavesztésre magunkat. Egy vasárnapi perselypénz beszoállítására és egy vallásos, vagy az iskolásgyermekkel rendezett ünnepély önkéntesen, perselypénzként begyűlt jövedelmének a beküldése már igazán nem érinti az egyház „teherbíró“ képességét. Éppen azért, mert nagyhorderejű kérdések — s ezek között elsősorban a missziói segédlelkési állások szervezése — előbbrevitele függ attól, hogy sikerül-e az egyházkerületi missziói segélyalap megerősítése és az egyházkerület határozatában körvonalozott módon évről-évre való megerősítése, hadd tegyem rá teljes nyomatékkal és szeretettel lekipásztor testvéreim szívére azt a kérésemet, hogy az 1936. és következő években ne feledkezzenek meg az egyházkerület fenti határozatának lelkiismeretes végrehajtásáról.

Befejezésül készülő javaslatom elvi részét óhajtanám még röviden megismertetni tájékoztatás, főként pedig hozzászólások provokálása kedvéért, hogy ez a kérdés minél többeket foglalkoztasson és az egyházkerületi közgyűlés idejére kellőképpen megérlelődhessék.

Egyetemes Konventünk 1935. évi 110/d. számú határozatában így rendelkezett: „azok az egyházközségek, amelyek területén 5 km.-nél nagyobb távolságban 2000-nél több egyháztag él, kötelesek a folyó év végéig missziói segédlelkési állást szervezni. Amennyiben az ilyen távolságban élő egyháztagok száma a 2000-es lélekszámot többszörösen meghaladja, kötelesek évenként egy-egy újabb missziói segédlelkési állást szervezni mindaddig, míg minden 2000 lélek gondozására egy-egy missziói segédlelkész nem jut“. Ez a határozat tehát csak ott teszi kötelezővé a missziói segédlelkési állások megszervezését, ahol 5 km.-nél nagyobb távolságban 2000-nél több egyháztag él. Az egyházkerületre vonatkozó szerény javaslatom-

ban én tovább kívánok menni: minden olyan egyházközségben javasolni fogom a missziói segédlelkész munkábaállítását, illetve az erre vonatkozó kötelezettség kimondását, ahol a külterületen lakó hívek száma meghaladja az ezret. Nyilvánvaló, hogy a konventi rendelkezésnek sem betűjével, sem szellemével nem ellenkezik szerény elgondolásom. Világos mindenki előtt, hogy egyházkerületünknek jogában áll többet cselekedni, mint amennyi a konventi rendelkezés feltétlenül előír, mintahogy a konfirmációi előkészítés időtartamára vonatkozólag is többet követel egyházkerületünk annál a minimumnál, amit az Egyetemes Konvent állapított meg. Semmiképpen nem lenne tehát jogos és alapos az az ellenvetés, hogy igénytelen javaslatom ellenkezik a Konvent határozatával.

Elsősorban azokra a nagy életérdekekre tekintettel kívánám az egyházakra nézve a missziói segédlelkési állások szervezése szempontjából fennálló kötelezettség határának fenti módon történő megállapítását, amelyek ennek a kérdésnek az alaposabb, gyökeresebb megoldásával összefüggenek. Másrészt pedig azért, hogy ugyanakkor nagyobb lehetőséget biztosítsunk végzett ifjainknak az elhelyezkedésre s hogy minél többükkel meg tudjuk köstöltetni a munka örömét. Próbára tevő, nehéz iskola lesz számukra az a munka, amely ezen a területen várja őket, de jó iskola.

Természetes, hogy az általánosságban felállított elvet nem akarom távolról sem a számokhoz igazodó rideg merevséggel értelmezni. *Ne a számok parancsoljanak, hanem az élet.* Lehetnek gyülekezetek, ahol a külterületen lakó egyháztagok száma eléri, vagy meg is haladja a határt s mégis el lehet tekinteni egy új munkaerő beállításától, mert minden számba vehető és számba veendő körülmény együttes mérlegelése nem teszi azt szükségessé. Viszont lehetnek gyülekezetek, ahol fordított a helyzet: a külterületen lakók kisebb száma mellett is nélkülözhetetlen a missziói segédlelkész munkája.

Ezzel a látással és elgondolással kívánom vonatkozó javaslatomat elkészíteni s azon keresztül a felelősségünkre bízottak, rajtuk keresztül egyházkerületünk, illetve anyaszentegyházunk sorsát és végül a hivatásuk teljesítésére fölkészült, de az élet kapuján egyelőre hiába kopogtató ifjaink érdekeit szolgálni.

A német klasszikus megállapításával zárom igénytelen soraimat: „*Grosse Ziele machen gross.*“

Legyünk valóban nagyok nagy céljaink szolgálatában!

Nyíregyháza.

Ferenczy Károly.

Papok.

(Monolog...)

Kényes dolog papokról írni papoknak. Nem azért, mintha „Nebánts-virág“-ok volnánk, hiszen annyian szeretnék csizmájukat hozzánk törölni, hanem azért, mert mi vagyunk a legérzékenyebb népség a világon. De mégis kell, hogy legalább így megnézzük magunkat egy-egy tükörben, ahogy én most megláttam kerületi stb. jegyzőkönyvek forgatása közben.

Először is feltűnnek a jegyzőkönyvekben a sokféle hivatalt viselő papok. Ezeknek az egyházmegyén, kerületen, konventen, zsinaton annyiféle tisztségük van, hogy talán ők maguk sem tudnak eligazodni rajta. De hát miért?... Az egyházmegyékben nem volnának többen is alkalmasok arra, hogy kerületi, konventi, zsinati képviselők s tagok legyenek, csak az az egy-kettő, aki mindenütt ott van? Hát feltétlenül ezeknek kell minden terhet, minden felelősséget és minden kedvezményt viselni minden téren!?

A sok bizottsági és közgyűlési elfoglaltságnak vajjon nem vallja-e kárát egy-egy gyülekezet, amely fizeti, keresi és várja papját, sokszor hiába, mert annak mindenütt és mindenben ott kell lennie mindig. Még csak nem is tehet róla az illető!... Ismerek egy-két olyan nagyobb eklézsiában szolgáló lelképásztort, akik csak azért nem fogadtak el semmiféle magasabb? egyházmegyei stb. tisztséget, mert nem érnek rá ott hagyni híveiket. Az ilyeneket azonban lámpával kell keresni!...

A rendszer a hibás, vagy a törvény?... Nem tudom. Én csak a jegyzőkönyveket forgattam s megvilágosodott előttem, hogy így áll elő az a papi fajta, amelyik előtt az ember a tanácsbírónál kezdődik.

Azán feltűnt a folyton pereskedő papi fajta. Ezeknek van őszi-tavaszi, befejezett és kezdődő perük. Hol felperesek, hol alperesek. Mindig az igazságot keresik s talán ők vétenek ellene legtöbbet!... „Tűrjétek el egymást szeretetben...” „Amennyire lehetséges, amennyire rajtatok áll, mindenkiel békében éljétek.” (Sajnos, sokszor tényleg nem rajtunk áll.) „Míg úton vagy a té ellenségeddel, hamar békélj meg vele!...” „Imádkozzatok azokért, akik titeket háborgatnak!...” stb. Ezek az igék és gondolatok jutnak eszembe, a pörös atyafiak, papok dolgait látván... De hát?...

A jegyzőkönyvekben nem láthatók az otthon, csendben, komolyan, alázatos hűséggel szolgáló és szeretetben forgolódo papok nevei, akik kívül-belül építik az ekléziát és lelkeket visznek az Úrhoz. Ezek nem is bánják, sőt örülnek, ha nevük nem szerepel a bírósági ügyeknél, díjlevél harcoknál, más ügyeknél. Szégyelnék azt!... Az ő nevüket másfajta könyvekben tartják nyilván az angyalok!...

De mégis, az emberek kedvéért, a mi kerítéseinken belül történik, hogy a püspökök, egyes kiváló tanítókat, tanárokat kitüntetnek, megjutalmaznak az igazgatói címmel. Ezek is az Úr szolgálói, református egyházunk alkalmazottai. Elméletileg ugyanazon elbírálás alá kell esniök, mint a lelkészeknek. És közülünk egyeseket csak az államfő tüntet ki. Tudom, nem vágnak rá az igazán érdemesek, de az emberi — hangsúlyozom az emberit —, osztó igazság kedvéért ki kellene valamit találnunk — honoris causa —, e harmadik fajta, derék papság iránti megkülönböztetett tiszteletünk kifejezése érdekében. Ha egyebet nem, legalább azt, hogy mi, akik ismerjük őket, mélyen emeljük meg kalapunkat előttük!...

Kósa Béla.

Éneklés diktálással.

E cím alatt e b. lap 1. számában közlemény jelent meg, mely a diktálás mellett való templomi éneklést, mint a fejlettebb zenei ízléssel ellenkezőt, kárhóztatja. Hát igen, ez a szokás elavult és visszás is, de föltétlenül elvetni még sem lehet. Nem, mert a templombajárók között ma is sok van, aki olvasni nem tud; van öreg, aki már nem látja jól a zsoltár apró betűit s ezekre nézve a diktálás nélkülözhetetlen. Az éneklés egyik legfőbb része a mi keresztyén istentiszteletünknek, egyik leghathatósabb emelője a vallásos buzgóságnak. S ha a hívek ebben részt nem vehetnek, úgy nem esoda, ha nem vágnak a templomba, ha attól ilymódon lassanként elszoknak... Legfontosabb vallási érdekek szólnak hát a diktálás fenntartása mellett. A zenei ízlés stb. itt mellékes. Legfőleg arról lehet szó, hogy a műveltebb, úri osztály számára külön kell istentisztelet tartani s itt legyen minden modern... De az egyszerű nép részére lehetőségig fenn kell tartani a diktálással való éneklést. Kivált népes egyházakban volna nagyon szükséges a legszegényebb egyháztagok részére külön istentiszteletek tartásáról gondoskodás s őket diktálás mellett énekelteni. Hiszen a nyomortanyák ezrei és ezrei vannak ma nálunk minden vallásos gondozás nélkül, mert ezek szegénységük miatt nem jöhetnek közénk, mi pedig nem hívjuk őket, nem gondolunk velök. Nálam téli félévben nemcsak reggel, de este is istentisztelet van minden nap. Az esteli istentiszteleten az orgona mellett is diktáljuk az éneket... És a hívek szeretik a diktálást s szép számban jönnek templomba. Ne kárhóztassuk hát nagyon a diktálás ősi szokását, mert az ma is hasznos és nélkülözhetetlen sokak vallásos buzgólkodása érdekében... Inkább azon legyünk, hogy magasztos zsoltárainkat, dicséreteinket, ősi példára lehetőleg teljes egészükben beplántáljuk híveink lelkébe, szöveg és dallam szerint. Ma egy verset tanítunk iskoláinkban jóformán; arra is alig érünk rá a számtan, fizika stb. tanításától. Meg is látszik ez a lelketlen irányzat az egész társadalmi életen... A magyar református egyház számára pedig mintha lassú, de biztos kézzel ásná azt a sírt, melybe ősi esküdt ellenségei minden áron beletaszítani törekednek... Hiába! Tudós, nagy emberek irányítják hajónkat magas elvek szerint, de a szív és lélek több-kevesebb mellőzésével. Holott „lélek az, amely megelevenít”.

Gebe, 1936 február.

Id. Szigethy Gyula,
lelkész.

Tudomány és irodalom

Régi iskolai törvények.

Fordította s közli: **Dr. Nagy Sándor.**

(Folytatás.)

2. A tanulók tanulmányairól.

I. cikkely.

Ha valamely megkívántott korú nemes vagy nem-nemes ifjú a tudományok tanulása végett ez iskolában önként vagy küldetve megjelenik, minél előbb, mindenestre három napon belül, járuljon oda a rektorokhoz, rövid és illedelmes latin beszéddel kérje tőlük a felvételét. Felvétele után azzal a hellyel, melyet számára az iskola tisztviselőivel a préceptorok kijelölhetnek, higgadt lélekkel megelégedjék, engedelmessége bizonyosságul adja jobbkezeit, az iskola törvényeit olvassa át, s nyomban írja alá. Ha másként tesz, essék e város bírójának komoly vallatása és büntetése alá, mint dologtalan csavargó. A Vitt. Akad. I. törvényének 1. §-a és a Debr. Lex antiqua I.

II.

Az iskolai coetus közösségébe bevétetvén, mindenekelőtt való kötelességének ismerje, hogy lelkét a kegyesség tudományával nemesítse, szellemét a szépművészetek tanulmányozásával művelje, s életét a tisztas erkölcsökkel ékesítse. Aki valamely ürüggyel ezeknek ellenkezőjére törekszik és cselekszik, az iskolából kivettetik.

III.

A tanulók valamennyi előadáson, vizsgákon, más iskolai összejöveteleken, mint pl. szónoklatokon, vitakozásokon, emlékeztetből való feleléseken s ezekhez hasonló ünnepélyes alkalmakon szorgalmasan jelenjenek meg, ha csak komoly és fontos elfoglaltságuk nincs. Ha mégis előadónak valami kényszerítő és elháríthatatlan ok, ez az iskola rektorainak jelentessék be, hogy ők az elmaradás körülményeinek szükségessége felől dönthessenek. Mert a széptudományok tanulóihoz igaz és elfogadható ok nélkül semmiképpen nem illik, hogy a préceptorok tudtán kívül utcákon és a piacon kószáljanak, dologtalanul csavarogjanak és szót szaporítsanak. Aki e törvény fentebb érintett rendelkezésének melléje hág, fizessen három dénárt, a dologtalanul csavargó préceptorok pedig, ha régiiek, veszítsék el a tanítványaikat, az újaknak pedig tizenöt dénár legyen a büntetése. Vitt. Akad. III., Sárospatak, IV., Debr. Lex Ant. VII. és XI. törvényéből.

IV.

A latin beszéd és írás gyakorlására, latinul és görögül való úgy kötetlen, mint kötött szövegű beszéd előadására, ugyancsak levelek írására mindenki állandó szorgalmú figyelemmel legyen. Mert minden fáradság, s a nyelvek és tudományok ápolására akár évek során át fordított komoly szorgalom is merőben gyümölcstelen marad, és semmibe megy, ha gyakorlat

nem járul hozzá. Ez okból tehát a nemzeti vagy az anyanyelvet teljességgel nem szabad használni senki iskolai férfiúnak. Aki hungarizmusba esik, esetenként fizessen három dénárt. Aki a saját maga által fogalmazni és leírni parancsolt beszédet ha nem írta le, vagy ha leírta is, nem adná elő, huszonöt dénárt fizessen. Aki pedig a mások által szerkesztett és írott beszédet ha előadni elmulasztaná, három dénár legyen annak a büntetése. Vitt. Akad. IV. és VI. és Debr. Lex Ant. XI. törvényéből.

V.

A Szentírás eredeti nyelveit, elsősorban a héber és a görög nyelvet, mindenki szorgalmasan tanulja, s egyik-másikába, amennyire készsége engedi, szorgalmasan dolgozza bele magát. A rendelkezés megvetője fizessen huszonöt dénárt. Vitt. Akad. V. törvényéből.

VI.

Mivel az iskolások rendjének a tisztas erények tanulmányozása és művelése, nemkülönben az evangéliumi szolgálat megbecsülése és tisztelése tekintetében a többi rend előtt fényeskedni kell: az ünnepnapon nyilvános istentiszteleteken minden rendű és rangú iskolások teljes számmal megjelenjenek, az ünnepek előttieken azonban csak a nagyobbak. Aki ünnepi napon hanyagságból mulaszt, fizessen öt dénárt, az ünnepek előttieken mulasztó három dénárt. Debr. Lex Ant. III. törvényéből.

VII.

A hivek éneklésében való serény részvétellel, a szent beszédek figyelmes hallgatásával és a nyilvános könyörgések buzgó áhítatával mindenki tegye kedvelté Isten előtt az ő ájtatosságát; óvakodjék, hogy az egyházi gyülekezetben, s kivált a pátrónusoknak megbotránkozást szerezzen. Mutasson tiszteletet végül a gyülekezet kegyes doktoraival szemben, mikor azok ajkáról az isteni misztérium jelvényei felől hangzik a beszéd. Aki ezekhez nem tartja magát, mindannyiszor egy dénárt fizessen; aki pedig tétova tekintgetésekkel a beszédet és a könyörgést zavarja, nevet, vagy illetlenül nekiheveredik, három dénárral lakoljon. Debr. Lex Ant. II. törvényéből.

VIII.

Valahányszor a rektor „generális” temetés tartására kivonul, jelenjék meg ott az iskolának kivétel nélkül minden nagy és kis polgára, s ahogy az illő rend kívánja, tisztességesen, nem tolongva, nem játszva és kiabálva, párosával haladjanak. A sáros időben kivonulni vonakodó négy, a szárazban pedig három dénárt fizessen. A menetben illetlenül viselkedő ugyanannyit. Debr. Lex Ant. IV. törvényéből. V. o. 1704. Leg. spec. Art. IX.

IX.

Hogy a tanulók a megállapított tanórákra eső temetések miatt tanulmányaikban hátramaradást ne szenvedjenek, temetések csak délelőtti 10 és délutáni 2 órakor rendeztessenek. Ha valamelyik tisztviselő a rektorok tudtán kívül vagy akarata ellenére más-

ként intézkednék, és az iskolai coetust az előbb említett órák helyett más időben küldené vagy rendelné ki, huszonöt dénárt tegyen le. (V. ö. 1704. Leg. spec. II. Art. X.)

X.

Az esteli könyörgésekre és a rendszeres bibliai leckékre az iskolában lakó valamennyi nagy tanuló, ha hallja a jeladást, idejében gyülekezék össze, s minden cselekményt egytől-egyig isteni félelemmel egyérszerűleg végezzen. Aki másként cselekszik, fizessen három dénárt. Debr. Lex Ant. II. törvényből. (V. ö. 1704. Leg. spec. II. Art. XI.)

XI.

A bölcsészet és a hittudomány vitás tetelei alapján kitűzött s akár kataszkeüasztikósz, akár anaszkeüasztikósz rendezendő vitatkozásokon a rektor bölcsessége szerint kiszemelt és idejében kijelölt támadó (opponens és a védő (respondens) felkészülve jelenjék meg. Amaz szerényen és emberségesen támadjon. Emez előbb a vitatkozás anyagából tartson helyhez és időhöz illeszkedő beszédet, aztán az ellenvetéseket ragadja ki, alakilag foglalja össze s tőle telhetőleg higgadtan és barátilag fejtegesse. Ha pedig mindezekben a védő a maga szolgálata körül valami fogyatkozást mutat, huszonöt dénárral bünhődjék, a támadó meg ugyanazért tizenkettővel. Sárospatak. III. törvényéből. (V. ö. 1704. Leg. spec. II. Art. XII.)

XII.

A támadók, a keresett igazság iránt való szeretetből és buzgóságból, minden körülmény közt az illendőséget tartva szemelött, a szabványos vitatkozás törvényeihez alkalmazkodjanak, s az összefoglalt tételt először ugyan félóráig, vagy valamivel hosszabb ideig, a többiek pedig rövidebben ostromolják derék érvekkel és a hallgatóteremhez méltó előadással. Az indokolatlan terjengősséget a hibázó öt dénárral fizesse meg. Debr. Lex Ant. V. törvényéből. (V. ö. 1704. Leg. spec. II. Art. XIII.)

XIII.

Hogy pedig mindennek a módszer jobbulására s nagyobb hasznára történjenek, legyenek sajátos és követendő törvények az egyes kollációkon is, akár a vitatkozóknak, a stílusgyakorlóknak és a szent szöveg fejtegetőinek, akár a szónokoknak és az előadóknak. Akik ehhez nem alkalmazkodnak és a kollációkon vakmerően nem alkalmazzák, ha észre térni nem akarnak, végre is zárassanak ki az iskolából. Debr. Lex Ant. XI. törvényéből.

XIV.

Minden egyes kollációban legalább nyolc s tehetőség és előhaladás, valamint az egyetértés dolgában lehetőleg egyenlő kollégák társuljanak. Saját soraikból a kollégák válasszanak jó lelkiismerettel méltó és alkalmas elnököt (praeses), s kebelükben mindeneket a kollációknak alább kiemelt különleges törvényei szerint igazgassanak. (V. ö. 1704. Leg. spec. Art. XIV.)

(Folytatása köv.)

„Isten tudja, miért...” A Kálvin Könyvtár legújabb száma (15. sz.) ezt a címet viseli. Hoffmann de Visme Zsuzsánnának, egy hugenotta családból származó ifjú papnénak, halálos betegsége ideje alatt írt leveleit és naplójegyzeteit tartalmazza, a csinos kiállítású, 64 oldalas füzet. A fordítás munkáját, a szerzőhöz méltán mondhatjuk rokonlélek: özv. Fiers Elekné végezte el mesteri módon; a könyv olvasása közben egy pillanatra sem érezzük, hogy nem az eredeti írás szépségeit, mélységét és gazdagságát élvezzük. A kötethez Muraközy Gyula budapesti lelképásztor írt kedvesen ajánló bevezetést. A kötet első lapjáról a korán elhunyt szerző papné jóságos arca tekint reánk.

A kötetet a legszívesebben ajánljuk annak megjegyzésével, hogy ez, azon ritka írásművek közé tartozik, amelyik bennünk gondolatokat ébreszt, sőt gondolkozni tanít az élet legmélyebb és sokszor legfájóbb problémái felől. És itt a lehető legnagyobb problémára kapunk választ: Isten, az Ő szolgálatában álló hűséges lélek vállaira rak emberfeletti keresztet, de ad is annak elviselésére ugyancsak emberfeletti erőt. És *Isten tudja azt, hogy miért cselekszik így...*

Ez a könyv címének helyes értelme. A mű kiadója a Sylveszter-nyomda (Budapest, VI., Hermina-út 37.) — Ára 1 P. (U. S.)

Hírek az egyházmegyéből

BEREGI EGYHÁZMEGYE.

A beregi református egyházmegye Lelkészege-sülete Dr. Baltazár Dezső püspök úr közreműködése mellett folyó év február hó 16-án, vasárnap este nyolcórán kezdettel Vásárosnaményban, az Apolló mozgószínházban kultúrestet rendez az Országos Szeretetszövetség javára. Napi program. Február 16-án vasárnap. 1. Dél előtt 10 órakor ünnepi istentisztelet. Prédikál Dr. Ferenczy Károly kálvineumi igazgató. Szólóéneket ad elő Tóth Gusztáv tiszalöki református kántor. 2. Délután 2 órakor istentisztelet. Bibliát olvas és imádkozik Böszörményi Jenő szentesi lelkész. 3. Délután 3 órakor Fótiszteletű Püspök úr érkezése. Ünnepélyes fogadtatás vasútállomáson és lelkészlakon. 4. Délután félöt órakor a Református Nőegylet szeretetvendégsége. Bibliát magyaráz Peleskey Sándor nagydobosi lelképásztor. Énekel Peleskey Sándorné. Szaval Gáll János. Imádkozik és főpásztori áldást mond Dr. Baltazár Dezső püspök. 5. Délután félhat órakor küldöttségek tisztelgése. 6. Este 8 órakor kultúrest az „Apolló” mozgószínházban. Esti műsor: 1. J. P. Sousa: Csillagos lobogó alatt. Induló. Szalon-zenekar. 2. Megnyitó beszéd: Dr. Kiss Ferenc ny. egyetemi tanár. 3. Oláh: Angyalok kara az „Ember Tragédiájá”-ból. Tanító Énekkar. Vezényel Gáll János áll. isk. igazgató. 4. Szavalat Dr. Máthé Béláné. 5. Stradella: „Irgalmazz Isten”, Dinzl: „Liliom-szál”. Tenor-szólo Tóth Gusztáv református kántor. 6. Kiséri Román László segédlelkész. 6. Ünnepi beszéd. Dr. Baltazár Dezső püspök. 7. Zongorajáték. Négykezes. Oláh Sándorné, Román

László. 8. Goll: „Liliom-szál“... Tanítói Énekkar. Vezényel Gáll János isk. igazg. 9. Műveiből előad Bősörményi Jenő lelkipásztor, író. 10. Hubay: Csárdajelenet. Paganini: Mózes ábránd. Hegedűszóló Tariska Béla lelkipásztor. Kiséri Tariska Edith. 11. Magyar dalok cigányzene kísérettel Dr. Janka Sándor kir. közjegyző. 12. Bezáró beszéd Csatóry Jenő lelkészegyesületi elnök. 13. W. A. Mozart: Török induló. Szalon-zenekar.

BIHAR-ÉRMELLÉKI EGYHÁZMEGYE.

A csonka-bihar-érmelléki egyházmegyében végzett gyülekezeti munkáról az alábbiakban adjuk híreinket:

Január 12. Álmosdon volt vallásos-est a debreceni lelkész urak közreműködésével, e kedves és mély nyomokat hagyó esten Maklár Károly egyházkerületi főjegyző, püspökhelyettes igehirdetéssel, Sípos Imre központi lelkész szabadelőadással, Magyar Bertalan hitoktató-lelkész költő-papunk: Baja Mihály verseinek felolvasásával — míg a helybeli ifjúsági egyesületek tagjai szavalataikkal működtettek közre és gazdagították meg a lelkeket. Székelyhidyi Béla helybeli lelkész zárószavaiban sürítette össze a drága ajándékokat és annyi áldást adó est jelentőségét. Mint kedves vendégek résztvettek a gyülekezeti ünnepén Dr. Nadányi Péter járási főszolgabíró, Futó András püspöki titkár, Dienes József püspöki fogalmazó és Csokonay József bagaméri lelkész, továbbá Szilágyi István nagylétei kántortanító, ki szólóénekével is gazdagította az est sikerét.

Január 26. A bagaméri református egyház rendezte meg lelkészköri gyülekezeti napját. Délután a leányoknak Vida Anna nagylétei tanítónő, a fiúknak Siket Bernát kokadi tanító tartottak értékes előadásokat. A templomi vallásos-estén Székelyhidyi Béla álmosdi lelkész-esperes igehirdetéssel, Nagy Márton újlétei lelkész szabadelőadással, ifj. Szabó Dániel I. é. th. nagyhatású szavalattal, az egyházi énekkar énekszámokkal, az ifjúsági egyesületek tagjai versek előadásával vettek részt e kedves vallásos-estén.

Február 2. Álmosdon tartatott meg a lelkészköri gyülekezeti nap, a mindkét nembeli ifjúság számára előadásokkal és templomi vallásos-esttel. Az ifjúsághoz Dobó Ilona kismarjai tanítónő, Siket Bernát kokadi tanító szóltak nagy indítással, marandóan, míg a vallásos-estén Kathó István kismarjai lelkész igehirdetéssel, Nagy Márton újlétei lelkész szabadelőadással gazdagították a lelkeket, Dobos Károly konventi ifjúsági lelkész, KIE titkár pedig a szülő és az ifjú egymáshoz való viszonyáról tartott nagyhatású előadást. Az ifjúsági egyesületek tagjai szavalatokkal és énekszámokkal működtettek közre, míg helyi lelkész-esperes zárószavaival és imájával tette még mélyebbé e kedves találkozást.

Február 3., 5., 6-án rendezte meg a csonka-bihar-érmelléki egyházmegye az ifjúsági vezetőképző tanfolyamait Álmosd, Biharkeresztes és Zsáka központi fekvésű gyülekezetekben, Dobos Károly KIE titkár, e fáradhatatlan, lángoló lélek vezetésével. Február 3-án Álmosdon Kismarja, Nagylétei, Kokad, Bagamér, Újlétei, Álmosd — február 5-én

Biharkeresztesen Told, Váncsod, Ártánd, Bojt, Nagykereki, Biharkeresztes — február 6-án Zsákan Csökmő, Darvas, Furta, Zsáka lelkészei, tanítói, ifjai jöttek össze, hogy az Ige fénye mellett oda-szánják magukat a nagy, megújító ifjúsági munka és anyaszentegyházunk szolgálatára. A siker jegyében folyt le mindegyik konferencia s Dobos Károly kedves egyéniségével, előadásának lebilincselő varázsával, rátermettségével magához ölelte és a Krisztushoz vezérelte hallgatóságát s az ifjak szemeiben kigyulog lángok, az orcáikon felragyogó fényesség gazdag bizonyossággal jutalmazta a szakavatott előadó munkájának sikerét.

A konferenciát rendező gyülekezetekben vallásos-esték is tartattak s úgy Álmosdon, mint Biharkeresztesen és Zsákan a zsúfolásig megtelt templomok igazolták a lelkek vágyódását a Krisztus evangéliuma, az örökkévaló forrás utáni sóvárgását... Drága jelek, áldott biztatások, megnyugtató ígéretek, a boldogabb jövő drága zálogai ez ölelések.

Az egyházmegye fáradhatatlan, agilis esperese együtt járta Dobos Károllyal a gyülekezeteket s a vallásos-estéken igehirdetéssel is közreműködött. Biharkeresztesen résztvett a vallásos-estén az egyházmegye szeretett, kiváló gondnoka: vitéz Dr. Nadányi János a vármegye alispán ura is és mély nyomokat hagyó felszólalásával gazdagította ez est sikerét. Nagyhatású volt Dr. Kiss Barnabás szolgabíró úrnak a biharkeresztesei vallásos-estén az oxfordi mozgalommal kapcsolatos előadása is. — Kedves és értékes volt a zsákai estén a vegyeskar precíz éneke és a furtai okl. jegyző úr szavalati száma.

A bihar-érmelléki egyházmegye bírósága Székelyhidyi Béla esperes és vitéz Dr. Nadányi János egyházmegyei gondnok elnöklésével január 22-én, Berettyóújfaluban rendkívüli ülést tartott, melyen két fegyelmi ügyet tárgyalt le.

DEBRECENI EGYHÁZMEGYE.

A berettyóújfalvai református egyház, abból az alkalmából, hogy *Molnár Mária* külmiszióznő meglátogatta a gyülekezetet, 1936 január 21-én, kedden délután 5 órakor a Leventeház nagytermében szépen sikerült missziói estélyt rendezett a következő műsorral: 1. Közének: 63. dicséret 1. verse. „Jövel Szentlélek Úristen!...“ 2. Imádság: Fehér László segédlelkész. 3. „A legjavát.“ Írta: Varga Gyuláné. Szavaltta Böndi János KIE tag. 4. Előadás: Tartotta: *Molnár Mária* miszióznő. 5. „Aki Istenben bizik, meg nem szégyenül.“ Misziói jelenet. Előadták: Csuha Erzsike, Magyar Mária, Pozsár Eszter, Ádám Juliska, Ökrös Margit, Bak Sándor és egy kis fiú. 6. „Jajszót hallok én.“ Énekelte a vegyeskar. 7. Szavalt: Hajdú Mária II. p. o. tanuló. 8. Bibliamagyarázat és imádság: Dr. Hajdú Gyula lelkész, egyházmegyei tanácsbíró. 9. „Hivogatás.“ Énekelte a Leányegyesület énekkara. 10. Közének: 160-ik dicséret 1. és 4. verse. „Mennyei felséges Isten.“

A debreceni református egyház néhai nagy lelkipásztora, Szikszay György: „Keresztyén Tanítások“ c. páratlan műve megjelenésének 150. évfor-

dulója alkalmából folyó év február hó 23-án, d. u. 5 órakor az ispotályi templomban emlékünnepelet rendez. Az ünnepély sorrendje: 1. Kezdőének: 63. dics. 1. v. 2. Főének: 153. dics. 1—2. v. 3. Bibliát olvas és imádkozik Kulcsár Dezső segédlelkész. 4. Előadást tart: dr. Révész Imre egyetemi tanár. 5. Szikszay Gy. kortársainak szerzeményei közül dicséreteket énekel a Szenczi Molnár Albert Énekkar. 6. Kutass Kálmán: „Fohász” Szavalja: Murányi Árpád. 7. A „Keresztyén Tanítások”-ból felolvas és imádkozik Molnár Ferenc lelkipásztor. 8. Záróének: 245. dics. 10. v. (Diószegi Sámuelnek, a debreceni lelkészsgben Szikszay közvetlen utódjának szerzeménye).

A debreceni református Ispotály fennállásának és megszakitás nélküli működésének 407. évfordulója alkalmából az ispotályi templomban 1936 március 1-én, délután 5 órakor tartandó kegyeletes emlékünnepelet sorrendje: 1. Kezdőének: XC. zsolt. 1. v. 2. Főének: 89. dics. 1—2. v. 3. Bibliát olvas és imádkozik: Felker János lelkész, egyet. quaestori ellenőr. 4. Közének: 7. dics. 6. v. 5. Prédikál és Uri imát mond: Dr. Soós Béla lelkipásztor. 6. „Hazafelé.” Szerzette és saját orgonakísérete mellett éneklí Nagy András orgonista-kántor. 7. Az Ispotály alapítóiról és jölteviről megemlékezik Molnár Ferenc lelkipásztor. 8. Baja Mihály: „A négyszáz éves Ispotály.” Szavalja: Murányi Árpád. 9. Imádkozik: Kulcsár Dezső segédlelkész. 10. Záróének: 93. dics. 4. verse.

A bárándi gyülekezet a Szabó József nyugalombavonulásával megüresedett lelkési állásra Kovács László bárándi lelkész tanítót hívta meg egyhangúlag.

A debreceni Kossuth-utcai templomot Baja Mihály lelkipásztor buzgó fáradozására ki fogják festeni. Az ő vezetésével és a Kossuth-utcai Nőegylet támogatásával sikerült összehozni azt az összeget, amely lehetővé teszi a templom művészi kifestését. A templom kifestése Haranghy Jenő terve alapján készül s a művészi kifestés után ez a korai gót-stílusú templom az ország egyik legszebb református temploma lesz.

Statistikai adatok a debreceni református egyházban az 1935. évben. Született 1489 gyermek; házasságra lépett 388 tiszta református, 139 vegyes pár, összesen 525 pár; meghalt 1359 férfi és nő; áttért 57, kitért 25 lélek. A szaporodás tehát 187 lélek. Debrecenben a reformátusok lélekszáma 79,084.

A debreceni Keresztyén Ifjúsági Egyesület jól sikerült teaestélyt rendezett január 26-án a Kollégium disztermében. A teaestélyen előadást Dr. Farkas Ignác segédlelkész tartott a külföldi KIE-munkáról.

Molnár Mária magyar misszionáriusnő január hó 24-én előadást tartott a Kistemplomban az óceániai Mánusz szigetén folyó munkájáról. Az előadást igen nagy érdeklődés kísérte.

Dr. Veress István tanítóképzőintézet igazgató előadása az abesszín egyházzól. Január 17-én este a Péterfia-utcai egyházzrész Kálvin-tér 5. sz. alatti helyiségében nagyszabású vallásos-estélyt tartott. A vallásos-est bevezetőjeként Sípos Imre központi lelkész mondott imát, majd Dr. Balogh Gyula egy-

házzrészi gondnok üdvözölte a szép számban megjelent közönséget. Dr. Veress István értékes előadásában ismertette az „Abesszín egyházat”. Az abesszín keresztyén egyház 1600 óta áll fenn — mondotta beszéde során — a kopt egyházzól különválva. Fontos adat az abesszín egyház keletkezésében a biblia lefordítása. Ez időben megkísérelték a jezsuita szerzetrendek létesítését abesszín (földön és ezzel a katolikus keresztyénség bevitelét és erre nem kisebb ember, mint Loyola Ignác vállalkozott. Azonban ez a vállalkozása nem sikerült. Előadása során bemutatta az abesszín egyház szervezetét és hogy a pogány, zsidó és mohamedán hatások még mindig feltalálhatók benne. Erre enged következtetni a papi rend szigorú, sokszor önsanyargató aszkézise. Tovább a zisztum használata, amely a régi pogány szertartásban arra volt hivatva, hogy az istenség figyelmét az imádkozókra felhívja. Azután a Talbot jelenléte, amely egyenlő az őszövétségi szövetségládaival. A templomok egyforma kerek épületek és belül a mai zsidó templomokhoz hasonlítanak. Vázolta az istentisztelet módját és idejét. Előadása végén az abesszín egyház újjászületéséről mondott pár szót, amely Hajlé Szelasszié császár uralomrajutásával kezdődött. Az előadás aktualitása és érdekessége miatt élénk tetszést váltott ki. A vallásos-estélyt Sípos Imre központi lelkész imája zárta be.

A földesi református KIE és Leányegyesület szegénygyermek és felnőttek segélyezésére fordítja havonkénti műsoros-estélyeinek jövedelmét.

FELSŐSZABOLCSI EGYHÁZMEGYE.

A Felsőszabolcsi Református Lelkész- és Tanítóegyesület Énekkara január 5-én anyagi és erkölcsi sikerben egyaránt gazdag Kultúrestélyt rendezett Dombrádon, ahol a környék nemes szórakozást kereső közönsége zsúfolásig megtöltötte a dombrádi vígadó nagytermét. Gazdag műsorát az alkalommal Ary Antal e. m. tanácsbíró — az énekkar fáradságot nem ismerő szervezője — magasan szárnyaló beszéddel nyitotta meg, amit egymásután követett az énekkar nagyszerű énekszama, a Zsádon-testvérek és (Antal és Béla) Berendi Béla hegedűjátéka, Görömbey Péter esperes eredeti kutatásokon nyugvó, Dombrád múltjára fényt vető történelmi előadása (amit jó volna minden községre megcsinálni) Varga Dezső kisvárdai s.-lelkipásztor szavalata és Pethő Károly gyuláházai lelkipásztor költeményei, amit a szerző nagy sikerrel olvasott fel. Az egyéves múltra és három kultúrestre visszatekintő egyesületről a bizonyítványok egyik legszebbike a dombrádi est. De bizonyítványa ez a dombrádi vezetőség elhivatottságának is, mert bebizonyították művészi dolgok iránti érzéküket. A dombrádi nagy siker legvégül azt bizonyítja, hogy szükség van erre és az ehhez hasonló református megmozdulásokra, amit nem lehet és nem is szabad lekicsinyelni, már csak azért sem, mert a homokba dugott struccfej még nem jelenti azt, hogy nem sűt a nap.

A felsőszabolcsi egyházmegye Demecserben ifjúsági vezetőképző tanfolyamot rendezett. A tanfolyamon 11 községből mintegy százötven vettek részt.

A petneházai egyház újjáépített templomát és új harangját ünnepélyes keretek között felszentelte.

KÖZÉPSZABOLCSI EGYHÁZMEGYE.

A **kislétai gyülekezet** f. évi január hó 5-én tartotta lelkészbeiktatását. A beiktatást Porzsolt István esperes végezte, akinek a lelkészi szolgálatot körülíró magasszárnyalású beszéde után tartotta meg Barát Mihály beköszöntő beszédét. Jól esett hallani a fogadástételt, amellyel az új lelkész elkötelezte magát a gyülekezet szolgálatára. A felémelő istentisztelet után egyházi és világi testületek üdvözölték a beiktatottat. Örömmel láttuk, hogy a beiktatáson nemcsak a szomszéd lelkészek jelentek meg, hanem Dr. Nánássy Andor az egyházmegye agilis gondnoka is, aki az egyházmegye területén minden fontos gyülekezeti élet megnyilvánulásánál sok elfoglaltsága dacára is ott van. A beiktatáson résztvett Erdőhegyi Ferenc főszolgabíró, egyházm. tanácsbíró, Dr. Gergelyffy András a kerület képviselője, valamint Gencsy Károly nagybirtokos egész családjával, akinek áldottlelkű felesége példa arra, hogyan kell a mai világban is a nagybirtokosnénak résztvenni az egyházi életben, a szegénygondozásban, akinek bőkezűsége karácsony este is sok bánatos magyar arcáról törölte le a fájó könnyeket. Sok ilyen mentalitású nagyasszonyra lenne szüksége még Sionunknak, hogy az arokról szakadna fel a gond a bánat fekete fellege. A közép-szabolcsi egyházmegyében 1935-ben két lelkészi állás került betöltésre a vezetőség is az érdem, hogy mindkettő meghívással!

NAGYKÁROLYI EGYHÁZMEGYE.

A **nyagyecei gyülekezet** Berey József tb. esperes nyugalombavonulásával megüresedett lelkészi állásra egyhangúlag Bíró Gyula nyagyecei segédlelkészt választotta meg. Bíró Gyula 15 évig szolgált a nyugalombavonult lelképásztor mellett.

SZATMÁRI EGYHÁZMEGYE.

Református nap és kultúrest Fehérgyarmaton. A fehérgyarmati egyház, amellyel, hogy hétről-hétre gondoskodik tagjainak lelki és szellemi táplálásáról, kulturális szükségleteinek kielégítéséről, minden évben egyszer egy olyan nagyobbzabású ünnepélyt is szokott előkészíteni, amelynek gazdag műsorára a vidék érdeklődő intelligenciája is összejön.

Most a febr. 2-án tartott **református nap és kultúrest** emelkedik ki a tél egyháztársadalmi eseményei közül és ez nyújtott felejthetetlenül kedves és áldott alkalmat arra, hogy az ének és dal barátai és kedvelői e nemes művészet gyönyörűségének tiszta forrásvizében fürdessék meg a lelkület.

A délelőtti istentisztelet igehirdetője **Görömbey Péter** nagykallói lelkész volt, akit sokoldalú elméleti és gyakorlati tudása, gazdag élettapasztalata, világos látása, izzó fajszeretete emel a magyar református lelkészi kar legkiválóbbjai közé. Úgy a délelőtti egyházi beszéde, mint a délutáni vallásos-ünnepélyen tartott előadása mély nyomokat hagyott a templomot szorongásig megtöltő közönség lelkében.

Török József kömörői lelkész gazdag gondolatait választékos formába öntve megragadó és felémelő

módon mondta el arról, milyen nagy veszedelmet jelent az öntudat elhalványulása úgy az egyén, mint a közösség életében, egyházi, nemzeti szempontból egyaránt.

Már a két istentiszteleti alkalommal meggyőződünk róla, hogy a *kántus* „méltó régi, nagy híréhez”, a 8 órakor kezdődő kultúrest közönsége pedig szinte nem tudott betelni az előadott szebbnél-szebb darabok szépségével.

Hálásan fogadta a hallgatóság a *Dr. Nagy Sándor* kollégiumi tanár humoros felolvasását, a *Becsi Sándor*, *Kopasz Gábor* és főként *Tomory Ödön* szavaltát, a *Kovács Gyula*, *Orosz Árpád* szolóénekét és a *Tóth Elek* hegedűjátékát, valamint az egyfelvonásos *vigjátékot*; de elismerésének és hódolatának a pajzsára a kántust emelte kiválóteltességű tanárjával, *Szigethy Gyulával* együtt.

Ilyen lágyan zsongó, halkan szárnyaló, szívekhez suttogó és a lelkeket megmozgató, minden ízében nagy gonddal kicsiszolt szép éneklést nem hallott még a fehérgyarmati gyülekezet. Nemcsak a hanganyag kivételesen elsőrendű, hanem a betanulás, a kidolgozás művészi tökéletességű.

Szabó Tibor helybeli lelkész frappáns megnyitójában hangot adott annak a szélében, hosszában emlegetett, ráknézve nem hízog megállapításnak, hogy csonka hazánk legelmaradottabb tája a Tisza-Szamos, Túr vidéke úgy gazdasági téren, mint a közműveltség tekintetében, aztán az ének- és dalkultúra mezején is, sőt itt a leginkább. Szatmár népe ugyan szeret és tud énekelni a maga módján, azt azonban nem mondhatjuk, hogy az összhangzattan a véreben volna.

Annál inkább látnunk kell, hogy mennyi tennivaló vár a vezetőkre etekintetben is.

Hálát érzünk a Tiszántúli magyarság büszksége, a kétszázéves debreceni Kántus iránt, hogy eljött hozzánk és a vidéki élet szürkeségéből, a hétköznapi gondjaiból ünnepi érzések magasságába emelt bennünket.

Köszönetet mondunk a fehérgyarmati egyház előjáróságának, főként lelképásztorának, hogy meglátta népünknek e fontos szükségletét és egy sikerült lépést tett arránézve, hogy az ének és dal művészi művelése iránti vágy erősödjék és meginduljon itt a keleti végeken az általános kulturális fellendülés.

Ifjúsági és gyülekezeti nap Fülöpösdarócon. Sok nagy egyház tanulhatna és példát vehetne a háromszáz reformátust sem számláló fülöpösdaróci gyülekezetől, hogy miként kell és miként lehet ma ifjúságunkra és a gyülekezet minden rétegére építő hatással lennünk.

Mély lelki élményt, lelki meggazdagodást jelentett a febr. 6-án tartott missziós-nap mindazokra, akik résztvettek rajta és hozzájárult ahhoz, hogy a test és a lélek, a Krisztus és a világ nagy harcában megtalálhassa az ember a helyét és megállhasson ott minden körülmények között.

A zord téli időben érkezett vendégeknek, a kocserdi, györteleki, géberjéni, fülöpösi, ökörítői és cégénydányádi ifjúsági kiküldötteinél kimondhatatlanul jól esett a gyülekezet őszinte, meleg szeretetét, igaz, magyar vendégbarátságát tapasztalni és az egész nap ügyes megrendezéséből látni, hogy milyen

a keresztyén farsang, milyen öröm emeli és építi a gyülekezetet.

Az igehirdetést és előadásokat Kósa Zsigmond, Csépe Béla, Szabó Gyula és Sípós Károly lelkészek tartották, de mindenki igyekezett a nap folyamán szolgálni azzal, ami tehetségétől telt. A helybeii és vidéki ifjúság szavalatai és énekszámai kellemesen hatottak. Különösen dicséretreméltó a presbitérium magatartása. Nemcsak helyeslik, hanem tényleges munkájukkal támogatják is a lelkipásztor munkáját, amint azt ez alkalommal is megmutatták. Az üdvözlő beszéd, a közebed előtti és utáni ima, a vendéglelkészek és ifjak szolgálatát megköszönő szavak milyen mélyhatásúak voltak azoknak a presbitereknek az ajkáról, akik még az asztal megterítésében is előljártak.

Az izletes közebedet a gyülekezet asszonyai és leányai főzték és szolgálták fel a nagy szeretetben álló nagytiszteletű asszony irányítása alatt, este pedig a lelkipásztor és a presbiterek vendégelték meg az ottmaradtakat.

Az a buzgóság és hivatásérzet, amely a fülöp-daróci egyház előjáróságát Dr. Feigl József lelkész és Dobos Zoltán tanítót hevíti, mint ez alkalommal, úgy a jövőben is hasznos gyümölcsöket eredményez a gyülekezetnek.

Nagy ifjúsági megmozdulás Győrteleken. Várva várt és sokáig felejthetetlen napként könyvelte el január 14-ét Győrtelek népe, főként ifjúsága. Ekkor látta ugyanis vendégül Kocsord, Porcsalma, Nábrád és Cégénydányád ifjúságát, akik lelkészeik vezetésével jöttek el, hogy baráti kapcsolatokat létesítsenek, kialakítsák az ifjúsági egyesületi munka közös frontját és bemutassák műkedvelő előadói készségeiket.

Délután fél hat órakor harangszó hívta egybe a község apraját-nagyját s a teljesen megtelt templomban Tóth Sándor esperes igehirdetése lelkesítette, tanította, táplálta az áhítatos szomjúsággal figyelő hallgatóságot.

Az esperes költői szépségű beszédének, sőt az egész templomi és iskolai gazdag műsornak a legmélyebbre ható és legmaradandóbb tanítása az a Biki Károly győrteleki lelkész és szatmári esperes idejéből felújított kis epizód volt, amelyet Biki Károly maga jegyzett fel ezelőtt harminc évvel a szatmári református egyházmegye levéltárába. A feljegyzés szerint a néhai kiváló esperes-lelkész, amint hallgatja az iskolásgyermek tanulását s az egyik éppen hangosan fújja, hogy a természetnek három országa van ú. m.: növényország, ásványország, állatország, odamegy és vizsgáztatni kezdi a kis leánykát. Kezébe vesz egy szál virágot és kérdi, melyik országba tartozik ez? A növényországba, hangzik a bátor válasz. Hát ez a kavics? Az ásványországba. Hát én melyik országba tartozom? kérdi tovább a kis leánykát az esperes. A kis leány pillanatra megtorpan, az állatország következne, de nem meri mondani, hamarosan átsegíti magát a bökkenőn s kivágja: az Isten országába. Biki Károly nagy tanításnak veszi a gyermek választát s attól kezdve még inkább törekszik ő maga valóban az Isten országába tartozóvá lenni s gyülekezte tagját azzá tenni.

Tóth Sándor esperes után Sípós Károly egyházmegyei belmissziói előadó arról beszélt, miért van szükség református keresztyén ifjúsági egyesületre?

A templomi ünnepélyt a közkedvelt Varga Ferenc porcsalmi lelkész és Nagy Béla mátészalkai közigazgatási gyakornok magasszínvonalú szólója, a porcsalmi dupla quartett kellemes éneke és két ifjú sikerült szavalata tették színessé.

A győrteleki egyház részéről Kósa Zsigmond lelkész szólt. Megkapóan találó hasonlata szerint a nagy lendülettel megindult belmissziói munka éppen úgy szükséges ma Szatmárban, mint annak idején a lápvidék lecsapolása. Ennek a lelki ármentesítő társulatnak a vezérkarát látja és köszönti a vendégekben és Isten áldását kívánja fáradozósaikra.

A templomból kijövő közönségnek — sajnos — csak egy kis része fért be az iskolába, hogy a hatalmas esti műsort végighallgassa.

A kocsordi műkedvelőknek — akik a „Mártha és Mária“, valamint az „Örvény szélén“ c. szindarabot adták elő — minden egyes tagját névszerint kellene megdicsérni, de helyettük a sokat fáradozott rendezőt, Szalacsy József s.-lelkészt emeljük ki értékes segítőivel — Szabó Jánosné nagytiszteletű asszony, Lányi Erzsébet és Barabás Teréz tanítónő — együtt.

A kocsordiak megmutatták, hogy komoly, vallásos szindarabot is elő lehet adni hatásosan.

Bakos Jenő kocsordi ifjú igen tehetséges szavalónak mutatkozik, vele sokszor szeretnének találkozni az egyházmegyei ifjúsági összejöveteleken.

Több szavalat, énekszám és párbeszéd töltötték meg ki az estét s bizony a közönség, mivel állva volt kénytelen végighallgatni a hosszú műsort, végül el is fáradt.

Sok tanulsága van ennek az ifjúsági ünnepélynek. Rámutat mindjárt arra, hogy Győrteleken sürgősen szükséges egy nagy terem, ahol többször és kényelmesebben lehet előadásokat rendezni.

Megtanultuk, hogy máskor fékezünk meg az ifjúság szereplési vágyát és rövidebb műsort vegyünk.

Láttuk, hogy a hozzáértő és a munkától meg nem hátráló vezetők mindenütt meg tudják mozgatni a közönséget.

A győrteleki ifjúságra és az egész egyházra ébresztő hatása volt ez az alkalom, hisszük, hogy ennek folytatása lesz, áldásos gyümölcsei pedig mutatkozni fognak.

Illesse köszönet az egyház előjáróságát, főként pedig a nagytiszteletű asszonyt és kurátorné asszonyt, hogy közös nagy kincsünkért, az ifjúságért készek voltak e kedves és sikeres napnak a megrendezésére.

Az Országos Református Tanító Egyesület volt elnöke: Dobó Sándornak a síremlékét folyó évi február hó 16-án délután fél 2 órakor leplezi le a hajdúböszörményi temetőben. Az ünnepély műsora: 1. Közének. XC. zsoltár. 2. Beszéd. Tartja: Ormós Lajos, az ORTE elnöke. 3. Emlékünnep. Szövegét írta: Varga Lajos, zenéjét szerző: Varga Béla. Éneklő a hajdúböszörményi református tanítói vegyeskar. 4. Alkalmi költemény. Írta és előadja: Varga Lajos igazgatótanító. 5. Koszorúk elhelyezése. 6. Az emlékmű átvétele a hajdúböszörményi református tanítótanárság részéről. 7. Chopin: Gyászinduló. Éneklő a hajdúböszörményi városi dalegylet. 8. Himnusz. Éneklő a közönség.

GYÁSZROVAT

BODOR PÁL

1879—1936.

A kokadi református egyház áldottlelkű pásztoráról, az igaz barátról, a bölés tanácsbíróról, a feledhetetlen férjről és édesapáról emlékezünk. Ott ringott a bölcsője az annyi értéket adó Szatmár vármegyében, hol a szőke kis Tur vize — melyről a legnagyobb magyar geniusz, Petőfi is oly kedvesen énekel — mossa és gazdagítja az áldott magyar rónát, hol gyermekkorában a pásztorok tilinkója indította útjára és ragadta meg fogékony lelkét.

Ároni családból való, kinek forró szívét zsol-táros ajkú, gyöngédlelkű édesanyja s a mélyhitű, acélos akarású édesanya formálta és vezérelte magyar faja és Krisztus anyaszentegyháza szolgálátára.

Puritán, tiszta, törtetés nélküli életfutása és mégis gazdagon építő. Rév, Kokad volt áldott munkatere, kemény sziklás, göröngyös stációk és mégis maradandóan építő pásztorokodása. 27 évi kokadi lelkészi sáfarkodása alatt külső és benső életében megújul a gyülekezet. Zajtalan munkásságával nemcsak hívei szeretetét és tiszteletét érdemli ki, hanem szolgatársai, egyházmegyéje nagyrabecsülését; az érmelléki egyházmegyének már ifjan egyik lelkészi jegyzője, a csonka Bihar-érmelléki egyházmegyének érdemes tanácsbírája.

Áldott futását férfikorának alkotó idején oltotta ki a váratlan, kérlelhetetlen, gyötrelmes halál — még két héttel temetése napját megelőzően hirdeti az igét s csodálatos: nemes lelke talán megsejtette a közeli tragédiát, nagyhatású szolgálatában nemcsak szemében, hanem hallgatói szemében is megcsillantak a meghatottság néma gyöngyei s két hét múlva a hálás gyülekezet, szerettei, barátai, tisztelői feleszkló síráma, mélységes gyásza, fájó könnyözöne perdül alá az áldott magvetés helyén virágkoszorús koporsójára.

Rövid, kínos szenvedésben hamvadt el lelke lángja, hiábavaló volt a szerető szívek, a doktor-fiú minden fáradozása, imája, hűsége — visszáröppent elégett porsátorából a nemes lélek, e forró meleg szív, a feledhetetlen férj, a jó édesanya, az igaz sáfár, a hű barát égi honába.

Január 19-én temettük el, nemcsak szerettei, gyülekezete, hanem az őt tisztelő és nagyrabecsülő egész környék mély részvételével. Koporsója felett a templomban régi, meghitt, igaz barátja, esperese: Székelyhidý Béla álmosdi lelkész mondott búcsúbeszédet és imát, a sírnál a liturgiai szolgálatot Radó József nagylétai lelkész végezte, míg az egyházmegye nevében Csokonay József bagaméri lelkész, az egyházmegyei tanítóegyesület nevében Soós József nagylétai ig.-tanító, a gyülekezet nevében Kovács Kálmán h.-lelkész, esperesi káplán, a helyi tanítótestület nevében Tömöry Ferenc, a község képviselőjében Kovács Károly községi főbíró mondtak utolsó istenhozzádot sírhantja felett.

Id. Hódy Béla a debreceni református egyház nyugalmazott levéltárnoka január 20-án, életének 84. esztendejében elhunyt. A debreceni egyház szolgálatában több mint félszázadon át buzgókodott, 58 éven keresztül volt tagja a debreceni presbitériumnak.

Baresa Endre ny. református lelkész, a piricsi református egyháznak 39 éven át volt hűséges pásztor életének 83. évében hosszú és kínos szenvedés után folyó év január hó 9-én Nyírbátorban elhunyt.

A hazatért pásztor földi részeit a nyírbátori református templomban tartott gyászszertartás után a piricsi református temetőben helyezték örök nyugalomra korábban elhunyt gyermekei mellé, lelkészársainak és gyülekezetének igaz részvéte mellett.

Elhunytát özvegye, gyermekei — köztük segédlelkész fia — és nagyszámú hozzátartozói gyászolják.

Azok közé tartozott, akiknek élete ez a hitvallás: „inkább Istennek, hogynem embereknek”. Legyen áldott emlékezete!

Szabó Lajos hajdúszováti református tanító tíznapos súlyos szenvedés után 52 éves korában, január 22-én elhunyt. Tanulmányait Debrecenben végezte. Szülővárosában, Nagyszalontán volt tanító, honnét az oláh megszállás miatt jött át, s a hajdúszovát—kabei-úti református iskolánál nyert állást. Az Úr kötözte be a megsebzett szíveket.

Ferecny Sándorné Eöry Mária debreceni tanítóé életének 57., hűséges tanítói szolgálatának 38. évében január hó 15-én elhunyt. Temetése január 17-én volt a Köztemetőben. Nyugalma legyen csendes emléke legyen áldott!

Dr. Hoekstra Tjeerd a kampeni Theologiai Főiskola ny. r. tanára, pápai theologiai akadémiánk tiszteletbeli tanára munkás életének 56. évében január hó 20-án elhunyt. A megboldogult mint a bölcsész, lélektan és gyakorlati theologia előadója, irodalmilag is jelentős tevékenységet fejtett ki. Művei közül a református szempontok figyelembevételével megírt Bölcsészettörténete, valamint Református Homiletikája nevét hazáján kívül is ismertté tették. Már a háború alatt is, de még inkább annak befejezte után élénk figyelemmel kísérte magyar református egyházunk életét. Többször meglátogatta hazánkat és 1931-ben pápai főiskolánk negyvenéves jubileumán mint Rector Magnificus képviselte a kampeni Theologiai Főiskolát. Ez alkalomból őt, a theologiai tudományok jeles művelőjét, nemzetünk, református egyházunk barátját, a Kampenben tanuló pápai diákok atyai pártfogóját a dunántúli egyházkerület theologiai akadémiája tiszteletbeli tanárává választotta. Korai halála súlyos vesztesége egyházának, iskolájának és nekünk magyaroknak is. „Hála az Istennek, aki a diadalmat adja nekünk a mi Urunk Jézus Krisztus által.”

Barabási Kun Károly földbirtokos Barabás község diszpolgára, vm. törvényhatósági bizottsági tag, egyházmegyei tanácsbíró stb. január hó 24-én, munkás életének 70., boldog házasságának 41. évében hosszas szenvedés után elhunyt. Az Istenben boldogult hült tetemeit január hó 26-án Barabáson a református templomban tartott gyászistentisztelet után a családi sírkertben helyezték örök nyugalomra. Emléke legyen áldott; pihenése békés, csendes.

Pethő Ildikó, Pethő Károly gyulaházi lelkipásztor leánya életének 7. hónapjában, 1936 január 31-én megtért Istenünkhöz, kitől ragyogó lelkét vette. Sokat szenvedett parányi testét 1936 február 1-én helyezték örök nyugalomra. — Jézus pedig monda: „Hagyjatok békét e kis gyermekeknek és ne tiltátok meg, hogy hozzáj jöjjenek: mert ilyeneké a mennyeknek országa.“ Máté XIX: 14.

K Ü L Ö N F É L É K

V. György, Anglia királya, kinek múltévi jubileumáról sokat olvashattak olvasóink, meghalt s utána fia, a welszi herceg lépett a trónra VIII. Eduárd néven.

Az angol király temetése napján, január 28-án a budapesti Kálvin-téri református templomban gyászistentisztelet volt, melyet Knight György, a budapesti skót misszió lelkésze végzett. Az ünnepélyes istentiszteleten megjelent a Kormányzó úr is. A temetés napján délelőtt 11 órától fél 12 óráig Debrecenben a Rákóczi-harang szólott, kifejezést adandó az elhunyt király iránti tiszteletnek és kegyeletnek.

Kétszázhatvan éve lesz a gályarabok kiszabadulá-ának. Február 11-én 260 éve volt, hogy Ruyter Adorján Mihály holland tengernagy a nápolyi gályákról kiszabadította gályarab lelkészeinket és tanítóinkat. Amikor ez évfordulónál megállunk, emlékezzünk azokra és tanuljunk tőlük, akiknek az élet Krisztus volt és a meghalás is nyereség, akiknek életük sem volt drága, csak hogy szolgálatukat elvégezhessék.

Balogh Elemér felvidéki református püspök hetvenéves. Pozsonyból jelentik: Balogh Elemér, a szlovenszkói-dunán-innemi református egyházkerület püspöke, az ottani Egyetemes Konvent lelkészi elnöke most töltötte be hetvenedik életévét. A nagy tudású egyházpolitikusnak is kiváló főpásztort Dr. Szilassy Béla és Dr. Salamon Ferenc főgondnokokkal az élen bensőséges ünneplésben részesítették hívei. Balogh Elemér több mint negyven éve lelkész a pozsonyi egyház-községben, miután előbb a budapesti Skót Missziónál volt segédlelkész. 1921 óta püspök, 1929-ben foglalta el a szlovenszkói református Egyetemes Konvent lelkészelnöki székét, amelyet súlyos viszonyok között tapintattal és eredményesen tölt be. A Csehországhoz csatolt magyarság egyik hívatott vezére, akinek gazdag egyházirodalmi munkásságára a külföld is több ízben felfigyelt. Pozsonyi működéséhez fűződik az ottani református templom megépítése és a mintaszerű diákinternátus létesítése. A megcsontított országban élő tisztelők is szeretettel és hálával gondolnak rá a nevezetes jubileumon.

A sárréti sport nagy napja. Az 1936. évi január hó 18. napját sem Szeghalom község lakossága, sem azok nem fogják egyhamar elfelejteni, akik olyan szerencsések voltak, hogy ezen a napon a szeghalmi Péter András reálgymnázium vendégei lehettek. Ezen a napon avatta fel Dr. Baltazár Dezső püspök úr Önagyméltósága a szeghalmi Péter András reálgymnázium újonnan épített, teljesen modern tornacsarnokát. (Lásd vezércikket.) Ezen a napon alakult meg a Sárréti Liga, mely az „ép testben ép lélek“ jelszóval elsőrendű célul tűzte ki az ifjúság sportnevelését. Ezen a napon tartotta Szeghalmon a MOTESZ Keleti Kerülete közgyűlését. Ezen a napon láthattak a jelenlevők olyan tornamutató-ványokat, amilyenekben csak az olimpiai küzdelmek helyén és alkalmával van módjában gyönyörködni a jelenlevőknek. Nem csoda, olimpiai jelöltek is szerepeltek. De hogy a szeghalmi reálgymnázium milyen súlyt helyez a sportszerű nevelésre is, annak szolgáljon bizonyosságnak a kultuszminiszter képviselőjében ott volt vitéz ricseri Uhlarik Béla főispánnak következő megállapítása: „az egész ünnepeket a legnagyobb meglepetéssel néztem végig s nem is mertem remélni, hogy Szeghalmon ilyen dolgokban tudunk gyönyörködni. Az olimpiakonok művészi teljesítményéről előre tisztában voltunk, de a szeghalmi diákok teljesítménye előtt a legnagyobb csodálkozással és elismeréssel kell meghajolnunk.“ Az említettekén kívül jelen volt az ünnepélyen vitéz dr. Bessenyei Lajos tankerületi főigazgató. Közé Géza a kultuszminisztérium testnevelési ügyosztályaink képviselőjében, Soós Géza a MOTESZ főtitkára, Naideubach

Emil a KISOK miniszteri biztosa, Harsányi Pál esperes. Széll Gyula egyh. gondnok, Ady Lajos tanügyi főtanácsos, továbbá Debrecen, Nyíregyháza és a nagy környékek a sportért lelkesedő minden számottevő tagja.

Uray Sándor kiténtetése. Kormányzó úr hitelet terén szerzett érdemei elismerésül a magyar királyi kormányfőtanácsosi címet adományozta.

Egy százketéves nyugalmazott kántortanító kiténtetése. A Kormányzó úr a legöregebb pataki diákok, Szabó Ambrus nyugalmazott abai református kántortanítót elismerésével tüntette ki. Szabó Ambrus most töltötte be százkettedik életévét jó erőben, testi és szellemi képességeinek épségében. Több mint félszázadon keresztül oktatta falujának népét és a legöregebb emberek is valamikor tanítványai voltak. Legyen életén Isten áldása!

A bodrogkeresztúri diáküldő. Korunk nagy szellemi válságában minden nép fokozott figyelemmel fordul a jövőre nemzedék felé és annak egészséges nevelésétől várja a sorsdöntő kérdések üdvös megoldását. Minden nép arra törekszik, hogy férfias jellemvonásokkal ékes, edzett ifjúságot neveljen fel, hogy az lelkileg és testileg alkalmas legyen nehéz feladatok megoldására. Boldogabb államokban maga az állam szervezi meg az ifjúság iskolán kívüli nevelését. Különösen az új kor szellemétől hevített Olasz- és Németország igyekszik tábori neveléssel pótolni azt, amit sem család, sem az iskola nem adhat az ifjúságnak. Sajnos, mi távol vagyunk attól, hogy a jó példát követhessük, mert államunk anyagi okok miatt nem vállalhatja ezt a feladatot. Azért megmozdult a társadalom, hogy diáküldők és a cserkészlet ápolása által segítsen a bajon és ha a társadalom híven kitart azon kötelessége mellett, hogy egy szebb magyar jövőt készítsen elő, nemsokára a magyar ifjúságnak egy jelentős, elitgárdája veszi át a vezetést. A református ifjúság Soli Deo Gloria egyesülete a maga részéről eddig is kivette részét az új nevelési irány szolgálatában. Balatonszárszói diáküldőjében a fizikai és szellemi munkát a természet elvezetével kötvé össze, szilárd meggyőződés, a krisztusi hit magvait igyekszik terebélyes fáva nevelni. A balatonszárszói üldő kiváló eredményei érlelték meg azt a tervet, hogy a tiszamelléki tanulóifjúság részére is hasonló üldő alakíttassék. A Soli Deo Gloria debreceni csoportjának ezen célját lelkesen felkarolta Bodrogkeresztúr község nemeslelkű előjárósága, midőn a diáküldő céljára a Bodrog legkiesebb partján 5 hold területet ajánlott fel örökös adományképpen. Az üldő építésének költségeit társadalmi adakozásból szerezzük meg. Tudjuk azt, hogy óriási feladat ma a gazdasági válság sötét napjaiban, midőn annyi kielégítetlen igény, annyi nyomorúság kopogtat, a közönséghez fordulni, de mégis hitünk azt sugja, hogy minden fenkolt-gondolkozású ember, kinek lelkében a jövő kérdései visszhangot keltenek, méltányolni fogja önzetlen törekvéseinket és a diákság munkáját és filléreit kiegészíti saját munkájával és fillereivel. Az üldő földmunkáját és a téglahordást diákok végzik. Háromheti munkát ajánl fel egy-egy diák, a felnőttéktől sokkal kevesebbet, csak egy nap munkát, vagy annak megváltásául egy napszámot kérünk, hogy abból az épületanyagok árát és a szakmunkások napszámát fedezhessük. Dr. R. Kiss István sk., egyetemi tanár, a debreceni SDG elnöke.

Új igazgató a Protestáns Árvaházban. Az árvaházat fenntartó Protestáns Országos Árvaegylet választmányja az igazgatói teendők ellátásával ideiglenesen Alapi István székesfehérvári nyugalmazott igazgatót bízta meg.

A református theologiai tanárok országos konferenciája ez évben Pápán ment végbe. Debrecenből előadást tartottak Dr. Erdős Károly, Dr. Varga Zsigmond, Dr. Kállay Kálmán theologiai tanárok.

Lelkészképesítővizsgálatok. A februári első lelkészképesítő vizsgálatokon összesen 17 segédlelkész nyert oklevelet, akik közül *jelesen* képesítettet: Erdei Mihály Zoltán, Kapás Rezső Károly, Murányi Árpád Gábor, Takács Irén Ilona; *jól* képesítettet: Bécsi István, Kulcsár Lajos, Melegh Dániel Barnabás, László Lipót Elek; és képesítették: Bagdy István, Cserhalmi István György, Fejér Ferenc Pál, Gacsályi Károly, B. Kiss Zsigmond, Kosztelenszky Sándor, Nagy Balázs, Nagy Sándor János, Oláh Balázs. A második lelkészképesítő vizsgálatok lapunk zártakor még folynak, így ennek eredményét csak a következő számban közölhetjük.

A vallás tanári vizsgálatok az 1936 január 1-től 1938 december 31-ig Debrecenben lesznek megtartva.

Doktorrá avatott tanító. Ormós Pál debreceni tanítónkat, Ormós Lajos igazgató-tanító fiát a Tisza István tudomány-

egyetemen a jogtudományok doktorává avatták január 24-én. Ambiciózus ifjú tanítónkat doktoráavatása alkalmából szeretettel köszöntjük.

A debreceni kollégiumi Kántus kétszázéves lesz 1939-ben. A fényes ünnepély középpontjában a régi kántustagokból álló hatalmas kórus lesz. A legnagyobb eredménye ennek az ünnepélynek a jubileumi alapítvány lesz, amelyet a Kántus régi és mostani tagjai és pártolói tesznek a Kántus szegény tagjai segélyezésére. Már most felhívjuk a Kántus volt tagjainak és pártolójainak figyelmét arra, hogy szíveskedjenek hozzájárulni ehhez az alapítványhoz némi összeggel. Ha minden volt kántustag és pártoló naponta csak egy fillért áldoz a jubileumi alapítványra, akkor az 1939 január 1-éig 10'65 P-re növekszik. Hisszük, hogy meghallják kiáltásunkat a volt lelkes kántustagok és a Kántus pártolói és ebben a — teljesleg hozzánk méltó — munkában még lelkesebbek lesznek.

A Kollégiumi Diákszövetség most tartotta az idén első összejövetelét. Az összejövetel előadást tartott Dr. Nagy Sándor főgimnáziumi vallásánár a XVII. századbeli kollégiumi coetus életéről.

Hatezer pengős adomány a kecskeméti református egyháznak. A kecskeméti református egyházközség egyik tagja névtelenül hatezer pengőt adományozott az egyháznak. Ötezer pengőt a kecskeméti református templom új fűtési berendezésére, ezret pedig a tanyai hívek lelkigondozására kell fordítani.

Hajdúböszörmény városa a hat régi hajdúváros bevonásával hajdúhetet rendez annak emlékére, hogy háromszáz-harminc évvel ezelőtt biztosította a magyarság politikai és vallásszabadságát Bocsay István, a hajdúság letelepítője.

Kolozsváron a református kórház szomszédságában felépült a kétemeletes diakonissza-otthon.

Beszélgő számok. Erdély fővárosának, Kolozsvárnak tízéves református népmozgalmi adatait most közli a „Kiáltó Szó” című kolozsvári egyházi lap. Megdöbbentő adatokat tartalmaznak ezek a kimutatások. A huszonegyezer lelket számláló református egyháznak különösen az elmúlt 1935. évben volt nagy a vesztesége. A vegyes házasságok rendkívül nagy száma egyfelől, másfelől a kitérések fokozódása mutatják a legszomorúbb képet. A természetes szaporodás még 1934-ben 125, de 1935-ben már csak 2 lélek volt. (A múlt évben 584 református kötött házasságot, de ezek közül 220 református lélekről nincs tudomása az egyháznak!) Ha az áttéréseket és kitéréseket is figyelembe vesszük, akkor az előző évi csekély szaporodásokkal szemben már 37 lélek a veszteség. Kitért a református egyházból a múlt évben 123, áttért az egyházba 18 lélek, e címen tehát a múlt évi veszteség 105 lélek. „A számok mindennél világosabban beszélnek!”

Mezőtelegd református egyházközség presbitériuma a kitérésekkel szemben úgy határozott, hogy azokat, akik megtagadják ősi hitüket, az egyház halottainak tekintik és ennek jelképezésül meghúzzák a harangokat, mint ahogy megszólalnak a harangok a temetések alkalmával.

János evangéliuma egyes részeit tartalmazza az a papirusz-kézirat, melyet nem rég találtak meg Felsőegyiptomban, s melyet most tett a tudós világ számára hozzáférhetővé egy Roberts nevű angol tudós. „Ez a papirusz — írja Dibelius heidelbergi theol. tanár —, a hozzáértő angol és német tudósok véleménye szerint a II. század első feléből való, tehát az újtestamentum eddig megismert legrégebbi kézírata.”

A vasárnapi iskola áldásai. Egy amerikai bíró kijelentette, hogy életében több mint 800 kiskorú egyén állt előtte vád alatt s ezek közül csak három volt vasárnapi iskolás. Szerinte a bűntettek ellen a vallásos neveléssel lehet legjobban vélekedni.

464.374.879 Bibliát. Újtestamentumot vagy bibliarészt terjesztett el a Brit és Külföldi Bibliatársulat 130 év alatt 1934-ben 1.400.000 P-t fizetett rá az eladott Bibliákra s ezt az összeget adományokból fedezte. Évi jelentésében megemlékezik a németországi róm. kath. püspökök vezetése alatt megindult „katholikus bibliamozgalomról”. Róm. kath. papok többfelé bibliaköröket alapítottak ennek gyümölcsékként. Ugyancsak közli egy róm. kath. úriember következő megragadó bizonyágtételét.: „Életemben sok nehéz munkát végeztem és sok kemény megpróbáltatáson mentem keresztül. Mindezekben a küzdelmekben az erőt és biztatást abból az Újtestamentumból nyertem, amelyet öntől vettem. Naponta ebből merítem lelki táplálékomat.”

Palesztinában felépítették az első rádióleadó állomást. Az új leadó első szolgálata az volt, hogy karácsonyi isten-

tiszteletet közvetített Betlehemből héber, angol és arab nyelven.

Ki házasodhatik Törökországban? A török kormány egy igen érdekes kormányrendeletet adott ki. Eszerint a rendelet szerint csak az a férfi és nő köthet házasságot, aki írni-olvasni tud. A rendelet következtében a felnőttek körében iskolán kívül szorgalmasan tanítják az írást és olvasást.

A bölesességfogakról. Londoni jelentések szerint a Birminghami egyetem ideggyógyászati osztályán negyvennyolc elme- vagy idegbeteget gyógyítottak meg teljesen bölesességfogok kihúzásával. A betegek között volt többek között egy 29 éves leány, aki öt év óta súlyos búskomorságban szenvedett, ismételt öngyilkosságot kísérelt meg. Bölesességfogainak eltávolítása után azonnal megszűntek fenti tünetei és annyira visszanyerte egészségét, hogy állást tudott vállalni. Több ilyen esetről tud a londoni jelentés.

A zab, mint orvosság. Német orvosi körökben egyre több híve van a természetes gyógymódnak. Ezek az orvosok mellőznek minden vegyi úton készített orvosságot és főleg növényi láplálékkal gyógyítják betegeiket. Receptjeik között fontos szerepet játszik a zab, mely nemcsak mint kiváló hizlalószert szerepel, hanem az orvosok véleménye szerint köhögés és hurut ellen is az egyik legjobb és legbiztosabb gyógyszer.

Rizs a Hortobágyon. A tavasszal a Hortobágyon kísérletképpen öt hold területen bevezetik a rizstermelést. Ha ez beválik, akkor nagyobb területen fognak rizst termelni.

„Abesszínia és egyéb missziói tanulmányok” cím alatt jelent meg a Református Külmisziói Szemle IV. kötete, 48 oldalon, a Magyar Református Külmisziói Szövetség kiadásában. Mint a címe is mutatja, főként az érdeklődés középpontjában álló Abesszíniaival foglalkozik missziói szempontból. Nagy érdeklődésre tarthat számot a mohamedánok vallási propagandáját tárgyaló cikk. A csinos kiállítású könyvecskében megjelent hat tanulmány a missziói legérdekesebb kérdéseivel foglalkozik. Ára mindössze 60 fillér. Megrendelhető a kiadó címén: Budapest, IX., Kálvintér 8. II. 17.

A Magyar Református Külmisziói Szövetség 1936. évi országos külmisziói konferenciáját április 3—5-ig rendezte meg. Jelentkezni lehet a Szövetség címén: Budapest, IX., Kálvintér 8. II. 17.

Molnár Mária írja a „Hét év a kannibálok Földén” című könyvben: „Ha valaki súlyos beteg lett, Lomon levelet küldött utánam Lugosra, hogy értesítsen. Természetesen azonnal mentem. Egy beteg ifjú meggyógyult, de egy kis gyermek meghalt. Borzasztó módon félnek a betegségtől, mert azt tartják, hogy a gonosz lélek csinálja, a „belid”, ahogy a sántát nevezik. Amint látták, hogy a kis gyermek betegsége nagyon súlyos, elvitték egy másik házba, hogy a gonosz lélek meg ne találja. Egyszer már azt hitték, hogy meghalt és megkezdtek az irtóztató dobolást és siratást. Amikor odamentem, láttam, hogy még nem halt meg a kis gyermek, bár alig volt pulzusa. Akkor aztán abbahagyták a siratást és dobolást és ismét egy másik házba költöztek vele. Ott ültek a tűz körül, egy szót sem ejtve ki hangosan, hogy a „belid” meg ne találhassa őket. Borzasztóan féltek. Seholy sem láttam, hogy a benszülöttek úgy féltek volna a gonosztól, mint Pitilun. Talán azért, mert ők tartották fenn legtovább az emberevés áldozatát.”

Nyáry Pál pécsi esperes-lelkész egyházi beszédeinek negyedik kötete „Világosság útja” címmel március első felében, cca 13 íven nyomva jelenik meg, 1928-ban napvilágot látott és nagy elismeréssel fogadott „Örökkévaló szeretet” c. művéhez hasonló kiállításban. A könyv bolti ára 4'50 pengő lesz. Aki február 15-ig 3— pengőt postalátnyáron beküld, bérmentve kapja a művet. Aki utánvétellel azonnal megrendeli, 4— pengő kedvezményes áron kapja bérmentve. „Örökkévaló szeretet” c. könyvből még van néhány példány, mit 3— pengő beküldése ellenében (a bolti ár 5'40 pengő volt) bérmentve küld. „Az Úr az én vigasztalóm” c. vigasztaló könyvecskének darabja 24 fillér. Ötven példány 10 pengő, 100 példány 18 pengő bérmentve. Világosság útja c. beszédkötete végén Függelékül ifj. Nyáry Pál kaposvári segédlelkész 10 beszéde jelenik meg mutatványul.

A debreceni Nemzeti KIE Konferencia Emlékkönyve 1936 február 15-én jelenik meg. Aki ez időpontig előfizet, az kedvezményesen 60 fillérért kapja, a megjelenés után a könyv ára 80 fillér lesz. A könyv 14×21 cm. nagyságban, művészi kivitelű, háromszínű nyomású fedéllel, 20-nál több gyönyörű fényképmelléklettel jelenik meg. Ajánlatos tehát e pompás könyvecskét mindenkinék megszerezni.

Előfizetni lehet csekken, amelyre rá kell írni: „Debreceni KIE 31,045”, vagy postautalványon, így azonban 70 fillért kell küldeni, mert a portó nagyobb. A megrendelést KIE Debrecen, Piac-utca 36. szám alá kell küldeni.

A debreceni II. sz. gazdasági népiskola. Amidőn Debrecen sz. kir. város vezetősége arról győződött meg, hogy a gazdasági népoktatásra utalt 12—15 éves tankötelesek számára egy gazdasági népiskola kevés, vallás- és közoktatásügyi Miniszter úrral egyetértőleg az 1908. évben a II. számú önálló gazdasági népiskolát állította fel. Így épült fel a Kishegyesi-út 3. szám alatt a tanügyi épületek csoportja, mely a Debrecen—Vásártér állomástól 300 méterre, a város szélén és utcáiban van.

A város külön, modern épületet állított fel három tanterem, iroda és tantestületi szobával, valamint belépővel a fiúk, külön ugyanilyen épületet a lányok oktatására. Építették ez alkalommal szolgálatkást, fűkamrákat, kisebb baromfiókat és mellékhelyiségeket. Beállították a villanyt és a vízvezetékét is.

Az iskola tanügyi épületei, tantermei, bútorzata és felszerelése kifogástalan. Az utca felől értékes vasrácskerítés teszi csinosná, mely mögött tetszetős előkert van kialakulában. Az épületeket téglajárda szegélyezi és köti össze egymással. Az öt tanügyi épület és felszerelés leltári értéke 88,008*84 P.

A debreceni II. számú iskola hazánk legnépesebb önálló gazdasági népiskolája.

Az iskola a nemzeti műveltség szellemében oly ifjak és lányok nevelésére törekszik, kik az élet sokféle változatai között hazafiasan és derekasan tudják megállni helyüket a maguk kicsiny körében.

A tanulók kiképzése a tanév kezdetétől április hó végéig osztályonként heti két félnapon, 10 órában történik. Ez időtől kezdve, a kellő előhaladást mutató tanulók, az évről-évre vizsgáig heti egy félnapon át csak 5 órára járnak fel. A későn beiratkozottak, valamint a gyenge előmenetelűek egész tanéven át osztályonként heti 10 órában nyerne tanítást. Érdekes megoldása ez a fegyelmezésnek, a mulasztásoknak és a hanyag beiratkozásnak. Az oktatás gyakorlaton nyugvó elméleti kiképzés, s így minden fontosabb mezőgazdasági munka szemléltetve is van.

Az iskola tanulóinak gyakorlati kiképzését háziipari, kézimunka, szabás-varrás, háztartási és főzési tanfolyamokon szélesítik ki. Ilyenmódon tanfolyamokat a felnőttek számára évenként többet rendeznek. Tanfolyamai látogatottak és igen népszerűek, azokon már feltűnő szép eredményeket ért el. Legutóbbi és 48 félnapra kiterjedt háztartási tanfolyamát a vizsga alkalmával fejezte be 20 résztvevővel. Újabb tanfolyamai megszervezés alatt állanak.

Jelenleg az iskola igazgatója a debreceni református tanítóképzőintézetben is tanítja a gazdasági tárgyakat. A tanítójelöltek gyakran kijárnak az iskolához, így ez iskolánk is, valamint tantestülete sikeresen kapcsolódik be az újabb tanítónemzedék mezőgazdasági kiképzésébe.

Az iskola gyakorlóterülete a már említett tanügyi épületeknél két kat. hold és 813 □-ól, külső mezőgazdasága pedig 22 kat. hold és 1000 □-ól. Ezek szerint két darabban 25 kat. hold és 213 □-ól gazdasággal rendelkezik, melyből városi bérlet 2 kat. hold és 1000 □-ól, a többi telekkönyvi biztosítása pedig folyamatban van.

A város szélén, a Kishegyesi-út 3. szám alatt levő területe az alábbiak szerint oszlik meg:

Belsőség, udvar 713, konyhakert 1200, gyümölcsös 1200, faiskola 600, szőlő 300 □-ól, összesen 2 kat. hold 813 □-ól. E terület a kerti üzemeket szolgálja.

A konyhakert a lányok gyakorlati kiképzésére hivatott és öntöző berendezéssel is el van látva. Vetésforgója négyes, előállított terményeit a városban jól értékesítik. A faiskolában a városnak legmegfelelőbb korai-, közepes- és késői érésű gyümölcsfaoltványokat, valamint fontosabb erdei cseméket nevelnek. Szőlőjük kiválasztott csemege és borfajtákkal van betelepítve. Úgy ezek, mint a gyümölcsös is a fiú tanulók gyakorlati kiképzését hiven szolgálja. Az iskola udvara parkírozott és gyümölcsfákkal van beültetve. Jelenleg 80 darab anyafa, 270 szemzész, 308 darab gyümölcsfaoltvány és 236 különféle gazdasági fa és bokor emeli e terület értékét.

A külső gazdaság a város központjától 4, a tanügyi épületektől 2 km.-re, a városi szegényház szomszédságában fekszik és hosszan elnyúló, szabálytalan alakot mutat be. Talajminősége igen változatos. Az aránylag kicsiny területen megtaláljuk a laza barnahomokot, a vályog- és sziklatalaj különféle változatait. A mélyebb fekvésű részek szí-

kesek, s ezen kaszáló, a szódás szíken pedig legelő van. E változatosság tanügyi szempontból értékkel bír ugyan, de gazdasági szempontból már kedvezőtlennek mondható.

A Talajtani Intézet megejtett vizsgálatából kitűnt, hogy a gazdaság I. táblája másodosztályú közepes, a II. táblája gyenge minőségű, a III. táblája III. osztályú, a IV. táblája lúgos homok, az V. táblája pedig harmadosztályú meszes, szódás szik. A megállapítás szerint gondos munka és trágyázás nélkül az egész terület elszikésedésre hajlamos.

A mezőgazdasági gyakorlóterület felosztása a következő: Belsőség 700, illetményföld 200, kert 300, szántóföld 15 kat., 200, rét 2 kat. hold 1300, legelő 2 kat. hold 1000, művelés alatt nem álló terület pedig 1400 □-ól, összesen 22 kat. hold és 1000 □-ól.

A szántóföldön ötös vetésforgó szerint van a gazdálkodás I. zöldtakarmány trágyázva, II. őszi kalászos (mütrágyázva), III. kapás trágyázva, IV. tavaszi kalászos, V. lucerna (forgón kívül).

Az iskola munkássága az oktatási és nevelési feladatok teljesítésében nem merülhet ki. Kitartóan fejlesztési tehát mezőgazdaságának különféle ágait, hogy ezáltal az érdekelt gazdaközönségnek követésre méltó példát mutasson be és a minőségi termelést fokozza. Súlyt fektetett arra, hogy a vidék legmegfelelőbb búzafajtáját állapítsa meg és terjessze el. Ugyanerre törekedett a tengeri- és fűfélék termelésénél is. E tekintetben eszközölt kísérleteiből megemlíthető, hogy búzánál a Székács-ozorai, hatvani és a bánkúti búzával 5 éven át kísérletezést folytatott, mely alkalommal azt tapasztalta, hogy az ozorai búza mennyiség tekintetében kat. holdanként 25 kgr. szemtermeléssel többet adott ugyan, de minőségileg oly gyengének bizonyult, hogy vetőmagnak nem volt érdemes kiadni. Szakértői vizsgálatok után 1928. évben megállapította, hogy Debrecen vidékére a bánkúti 1201. sz. búza a legmegfelelőbb, ezért 1928. év óta kizárólag e búza termelésével foglalkozik. A debreceni és vidéki gazdak előszeretettel vásárolják az iskola búzáját vetőmagnak, ami érthető is, mert búzája 1930. évi országos pályázaton, Budapesten megnyerte a 300.— pengős „Tiszai” érdemdíjat.

Érdeklődésre tarthat számot a 10 évi átlagtermést fel tüntető alábbi táblázat:

Év	Ország	Vármegyei	Debrecen városi	iskolai termés
á t l a g b a n q - k i n t :				
1925.	7.9	6.5	6.4	14.8
1926.	7.8	7.2	7.2	16.—
1927.	7.4	7.7	7.7	15.1
1928.	9.8	8.8	8.8	16.1
1929.	7.8	4.2	3.6	10.2
1930.	7.8	8.3	8.2	17.—
1931.	7.—	7.2	7.2	14.2
1932.	6.6	4.7	3.8	15.—
1933.	9.5	10.—	10.5	16.6
1934.	6.6	4.6	5.4	17.6

E tíz év alatt az országos átlagtermés 7.28 q, a vármegyei 6.77 q, Debrecen sz. kir. városi 6.92 q, az iskoláé pedig 15.33 q volt.

Az állattenyésztésben nonius lovat, bonyhádi szarvasmarhát és mangalica sertést karol fel úgy, hogy egy számos állatra 2.5 kat. hold területe esik. Az állattenyésztésnél egyedi kiválasztással igyekszik állományát javítani, ami máris figyelemre méltó eredménnyel járt. Az iskola saját-nevelésű „Bözsí” tehene a „Debreceni Hét” alkalmára megejtett hivatalos próbafejésen 1934. év május 17-én 32.6 kg. tejet adott. Évi tejhozama 6100 liter.

Az iskola baromfitenyésztése egymástól teljesen elkülönített két helyen lett beállítva. E célra javított magyar kendermagos és vörös izlandi tyúkok, javított magyar kacsák, fehér pulykák szolgálnak. Törzs-állományuk jelenleg 193 drb. Az iskolai gazdaság leltári értéke: 10,181.22 P.

Az iskola 1922. évtől kezdve napjainkig 20 különféle kitüntetésben részesült terményei, állatai és kiállításokon bemutatott szép gyűjteményeiért. Egész oldalt töltene ki e kitüntetések részletezése, melynek sorából kiemeljük a búzáért elért kiváló elismerést, tengeri termelésért példátadó tevékenységének oklevelét, a kertészeti, virág, gyümölcs és rétgazdasági kiállításokon szerzett kitüntető okleveleket, s különösen baromfiakért nyert I. és II. díjak egész sorozatát.

Kiállításait földművelésügyi miniszterek is figyelemmel szemlélték és dícsérettel tüntették ki.

HIVATALOS ÉRTESÍTÉS

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

265—1935. szám.

KÖRLEVÉL.

Petróczy István ny. áll. ezredes, az Egyetemes Konvent elnökségétől azt kéri, hogy „Légvédelmi képeskáté” c. művének terjesztését a református tanintézeteknél a vallás- és közoktatásügyi Miniszter úr által már engedélyezett keretek között rendelje el, illetve, hogy e mű valamennyi egyházi hatóság, intézmény részére központilag rendelkezésük meg.

Az Egyetemes Konvent elnöki tanácsa a műre az iskolák figyelmét felhívja.

Debrecen, 1936 jan. 24.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

275—1936. szám.

KÖRLEVÉL.

Felhívom a nagytiszteltű esperes és lelkész urak figyelmét a m. kir. vallás- és közoktatásügyi Miniszter úr kiadásában megjelenő „Hivatalos Közlöny” folyó hó 15-én megjelent 2. számában 67,432—1935. VI. sz. a. a népiskolai egyhuzamos tanítás engedélyezése tárgyában közzétett rendeleteire.

Debrecen, 1936 jan. 2.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

347—1936. szám.

KÖRLEVÉL.

Az Egyetemes Konvent szanáló-bizottságának folyó évi január hó 8. napján az eladósodott egyházak anyagi helyzetének rendezése tárgyában 4. sz. a. hozott határozatát s az abban említett pénzügyminiszteri átirat hiteles másolatát tudomásulvétel és megfelelő intézkedés végett a nagytiszteltű esperes és lelképásztor urakkal közlöm.

Debrecen, 1936 január 25.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

Kivonat

az Egyetemes Konvent szanáló-bizottságának Budapesten, 1936. évi január hó 8. napján tartott ülése jegyzőkönyvéből.

4. sz. A dunamelléki egyházkerületi tanács 1934. évi március 13-i ülésén 10. sz. a. hozott határozatával az Egyetemes Konvent elé terjesztette Kővári László kocséri lelkipásztor amaz indítványát, hogy a m. kir. kormány kérésék fel arra, hogy a 14,000—1933. M. E. sz. rendeletet egészítse ki s e rendeletben biztosított kedvezményeket terjesse ki az egyházakra is (1525—1934. sz.).

A tiszántúli egyházkerület püspöke és az 1934. évi május 23—24. napjain tartott egyházkerületi közgyűlés 60. sz. a. hozott határozatával az Egyetemes Konvent elé terjesztette a nagyszalontai egyházmegye előterjesztéseit, amelyben annak kieszközlését és lehetővételét szorgalmazza, hogy az egyházak dollárkölcsoni kötvényekkel is visszafizethetők legyenek s hogy a gazdavédelmi rendelkezések az egyházakra is kiterjesztessenek (6510—1933., 4126—1934. sz.).

A dunamelléki egyházkerület 1933. november 18. és következő napjain tartott közgyűlése 74. sz. a. hozott határozatával megállapítva, hogy az egyes egyházközségek anyagi helyzete egyre súlyosabbá válik s hogy a segítség módjának megkeresése egyetemes egyházi feladat, arra kéri az Egyetemes Konventet, eszközöljön ki olyan államkormányzati intézkedést, amely egyrészt lehetővé teszi a hitelezők igényeinek méltányos kielégítését, másrészt az adós egyházközségek anyagi összeomlásának elkerülését (522—1934. sz.).

A vértessaljai egyházmegye esperese 1934. évi március

16-án 292/1934. sz. a. kelt iratában az Egyetemes Konvent elnökségét arra kérte, hasson oda, hogy a tinnyi egyházközségek a Pesti Hazai Takarékpénztárnál fennálló dollárzáloglevél tartozása méltányos feltételek mellett rendezhető legyen (1397—1934. sz.).

A dunamelléki egyházkerület 1933. november 18. s következő napjain tartott közgyűlése számbavéve az egyházmegeyékől beérkezett s az egyes egyházközségek anyagi helyzetéről s eladósodottságának mértékéről szóló jelentéseket, 46. sz. a. hozott határozatával arra kérte az Egyetemes Konvent elnöki tanácsát, eszközöljön ki mielőbb olyan kormányintézkedést, hogy az erejük felett eladósodott egyházközségek kölcsönének törlesztési részletei és kamatai a gazdaadóságok rendezésének módjára mérsékeltesse és a foglalatok alól mentesíttessenek, mert máskülönben számos nagyjövőjű gyülekezetre kikerülhetetlen pusztulás vár (528—1934. sz.).

A tiszántúli egyházkerület 1933. évi november 21—22. napjain tartott közgyűlése 266. sz. a. hozott határozatában arra kéri az egyetemes konventet, eszközöljön ki olyan kormányintézkedést, amely a gazdavédelem céljából kiadott 14,000—1933. M. E. rendelet kedvezményeit az egyházakra kiterjeszti (6831—1933. sz.).

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi Miniszter úr 1933. évi november hó 17-én 7132—1933. II. sz. a. kelt iratával közli a m. kir. pénzügyminiszternek 1933. november 9-én 147,136—1933. II. a. szám alatt hozzá intézett átiratát. A Pénzügyminiszter úr ezen iratában értesíti a Miniszter urat, hogy a gazdartartozások fizetésének újabb szabályozásáról szóló 14,000—1933. M. E. sz. rendelet intézkedései a református egyházközségre csak abban az esetben terjednek ki, ha az egyházközségek jövedelme nagyobb részben mezőgazdasági ingatlanokból ered. A záloglevél-, illetve kötvénykölcsönöknél az adósok az ú. n. transfermoratórium hatályának tartama alatt a fennálló tőketartozás után csak évi 5%-os kamatot, valamint a kezelési költségeket tartoznak pengőben letétbe helyezni.

A Pénzügyminiszter úr közölte azt is, hogy abban az esetben, ha a mezőgazdasági ingatlanokkal bíró egyházközségekkel szemben a hitelintézetek nem gyakorolnak a nehéz gazdasági viszonyoknak megfelelő méltányosságot, a Takarékpénztárak és Bankok Egyesülete útján igyekezni fog megfelelő befolyást gyakorolni (6533—1933. sz.).

A szanáló-bizottság a jelentést tudomásul veszi s a m. kir. Pénzügyminiszter úr 1933. november 9-én 147,136—1933. II/a. sz. a. kelt iratát az egyházkerületek püspökeivel közli.

A kivonat hitelül:

Budapest, 1936. január 10.

Dr. Kiss József,
konventi titkár.

Másolat.

A m. kir. Pénzügyminiszter úrnak 147,136—1933. II/a. szám alatt a nagyméltóságú m. kir. vallás- és közoktatásügyi Miniszter úrhoz intézett átiratának másolata.

Nagyméltóságú Miniszter Úr! A magyarországi református egyház Egyetemes Konventje elnökségének Nagyméltóságodhoz intézett felterjesztésére van szerencsém Nagyméltóságodat az alábbiakról tisztelettel értesíteni. Folyó évi október hó 24-én lépett életbe a gazdartartozások fizetésének újabb szabályozásáról szóló 14,000—1933. M. E. számú rendelet, amely rendelet 1935. évi október hó 31. napjáig terjedő időre megállapítja mindazokat a kedvezményeket, amelyeket a „gazdaadósok” a meghatározott feltételek fennforgása esetében igénybe vehetnek. A rendelet végrehajtása szempontjából gazdaadósnak azt az adóst kell tekinteni, aki mező, erdő, szőlő vagy kertgazdasági ingatlanok tulajdonosa, haszonélvezője vagy javadalmasa, feltéve, hogy jövedelme nagyobb részben ezekből az ingatlanokból vagy mezőgazdasági munkajövedelemből ered. A „Budapesti Közlöny” folyó évi november hó 5-i számában hirdetett 2500—1933. P. M. számú rendelet szabályozza azt, hogy miként kell megállapítani a mezőgazdasági vagy egyéb forrásokból eredő jövedelmek mértékét. A 14,000—1933. M. E. számú rendelet 1. §-a értelmében az 1932. évi április hó 1. előtt keletkezett magánjogi követelések után a rendelet hatálybalépésének napjától járó kamatok címén gazdaadósokkal szemben évi 5 1/2%-nál nagyobb kamatot bírói úton érvényesíteni nem lehet. Abban az esetben, ha valamely gazdaadós tulajdonát alkotó ingatlanok a rendelet hatálybalépése napjáig telekkönyvi-

leg bejegyzett és fennálló jelzálogos terhe a kataszteri tisztajövedelem 15-szörös szorzatát meghaladja, az ily adós, a 14.000—1933. M. E. számú rendelet 2. §-a értelmében az illetékes bíróságnál kérheti, hogy az ingatlan védett birtokká nyilváníttassék, amely esetben a rendeletben foglalt kedvezmények is megilletik. Ezek a kedvezmények a református egyházközségekre önerthetőleg csak abban az esetben terjednek ki, ha az egyházközségek jövedelme nagyjából részben mezőgazdasági ingatlanokból ered. A záloglevél, illetőleg kötvénykibocsátás alapjául szolgáló kölcsönökre nézve változatlanul fennállanak a 450—1933. P. M. számú rendelet rendelkezései. Az adósok tehát az ú. n. transzfermoratórium hatályának tartama alatt a fennálló tőketartozás után csak évi 5%-os kamatot, valamint a kezelési költségeket tartoznak P-ben letétbe helyezni. Abban az esetben, ha a tapasztalat azt mutatná, hogy a hitelintézetek az egyházközségekkel szemben — amennyiben azok mezőgazdasági ingatlanokkal rendelkeznek — nem gyakorolnak a nehéz gazdasági viszonyok között megfelelő méltányosságot, a Takarékpénzárak és Bankok Egyesülete útján igyekezni fogok megfelelő befolyást gyakorolni. Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánítását. Budapest, 1933. évi november 9-én. A miniszter helyett: Olvashatatlan aláírás s. k., államtitkár. A hivatalos másolat hitelül: Budapest, 1933 november 17. Gruber s. k., miniszteri irodakezelő. (P. H.)

A másolat hitelül:

Budapest, 1936 január 22.

Tóth Lajos,
konventi s.-titkár.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

461—1936. szám.

KÖRLEVÉL.

Felhívom a polgári iskolák tekintetes igazgatóságának figyelmét a m. kir. vallás- és közoktatásügyi Miniszter úr kiadásában megjelenő „Hivatalos Közlöny” folyó hó 1-én megjelent 3. számában 42.000—1936. V. 2. sz. a. a polgári iskolai „Tanulmányi Értesítő” használata és kitöltése tárgyában közzétett rendeletére és utasítom, hogy az ebben foglaltakhoz alkalmazkodni szíveskedjenek.

Debrecen 1936 február 4.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

462—1936. szám.

KÖRLEVÉL.

Felhívom az érdekeltek figyelmét a m. kir. vallás- és közoktatásügyi Miniszter úr kiadásában megjelenő „Hivatalos Közlöny” folyó hó 1-én megjelent 3. számában 8077—1935. eln. sz. a. a vasúti arképes igazolványok 1936. évre szóló kiállítására tárgyában közzétett rendelethez.

Debrecen, 1936 február 4.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

464—1936. szám.

KÖRLEVÉL.

a középiskolák tekintetes igazgatóságaihoz.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztériumnak 31.497—1936. V. 1. szám alatt a zeneoktatók képzésére tárgyában a tankerületi kir. főigazgatóságokhoz kiadott rendeletét tudomásulvétel és alkalmazkodás céljából közlöm.

„A középiskolákban működő zeneoktatók képzéséről beérkezett jelentésekből megállapítottam, hogy a különböző tanintézetekben és internátusokban a zenatanítást igen sok hiányos képzettségű egyén végzi, akiknek munkája éppen ezért kétes értékű és sok esetben inkább kárára, mint javára szolgál zenei műveltségünknek.

Erre való tekintettel elrendelem, hogy a jövő tanévtől kezdődően a középiskolákban és a kapcsolatos internátusokban zenatanításra csak okleveles zenetanárok alkalmazhatók. Hiányos képzettségű egyéneknek, ha eddigi munkásságuk

eredményes volt, kivételesen megengedhető, hogy tovább tanítsanak azzal a kikötéssel, hogy legkésőbb négy éven belül a szabályszerű képzést kötelesek megszerezni.

Budapest, 1936. évi január hó 29-én.

A miniszter helyett:

Dr. Szily Kálmán s. k.,
államtitkár.

Debrecen, 1936 február 5.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

505—1936. szám.

KÖRLEVÉL.

a nagytiszteletű esperes és iskolaszéki elnök urakhoz.

A Debreceni Protestáns Lap múltévi december 15-i számában 4482—1935. sz. a. felhívom szíves figyelmüket a m. kir. vallás- és közoktatásügyi Miniszter úrnak a népoktatási körzeti iskolafelügyelők számára kiadott részletes Utasítás életbeléptetése tárgyában kiadott 7000—1935. eln. sz. rendeletére azzal, hogy az ebben foglalt rendelkezésekhez alkalmazkodni szíveskedjenek.

Időközben több oldalról fordultak e tárgyban kérdéssel hozzám és a népiskolai előadó úrhoz is, ami azt igazolja, hogy a hivatalos lapunkban megjelent rendelkezéseket a kérdezősködők nem vették figyelembe. Nyomatékosan felhívom ezért ismételtén a nagytiszteletű esperes és iskolaszéki elnök urak figyelmét a fentemlített miniszteri rendeletre azzal az utasítással, hogy a 4482—4486—1935. sz. a. kiadott felhívásomnak megfelelő intézkedéseket azonnal megtenni szíveskedjenek.

Debrecen, 1936 február 12.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

6641—1935. sz.

PÁLYÁZATI HIRDETÉS.

A Református Egyetemes Konvent tankönyvügyi bizottsága a Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli református egyházkerület könyvnyomda-vállalatával kötött szerződése alapján pályázatot hirdet a következő református népiskolai tankönyvekre:

1. Ábécé és Olvasókönyv, jelképes módszer szerint való tanításra.
2. Nyelvyakorló-könyv a II., III., IV., V., VI. osztály számára (öt gyakorlókönyv).
3. Számítási gyakorlókönyv az I., II., III., IV., V., VI. osztály számára (hat gyakorlókönyv).
4. Földrajz IV. osztály számára.
5. Polgári jogok és kötelességek az V—VI. osztály számára.

A kiadandó könyveket az ország összes református népiskoláiban használni fogják. A pályázat nyílt, azon részt vehet minden református tankönyvíró. Pályázni lehet már nyomtatásban is megjelent művel is. A tankönyvek a református világnézetet hirdessék, a református szellemű vallásos nevelés eszközei legyenek s az érvényben lévő állami tanterv és utasítás alapján az újabb pedagógiai, didaktikai és methodikai eredmények felhasználásával osztott iskolák számára készüljenek.

A pályaművek beadásának határideje 1936 december 31.

A pályadíjnyertes mű a Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli református egyházkerület könyvnyomda-vállalata tulajdonába megy át. A díjnyertes mű szerzője a tankönyvek után nyomtatott ívenként 54.40 P díjazásban részesül. A tankönyvekből egy kiadás I—III. osztályig 20.000 példány, IV—VI. osztályig 10.000 példány. Pályadíjnyertes szerző az első kiadásból a teljes ívenkénti összeget, a további kiadásokból, míg a mű forgalomban marad, minden kiadásnál az ívenkénti díj 50%-át kapja tiszteletdíjként. Ha a mű átdolgozását rendelné el a konventi tankönyvügyi bizottság, úgy az eredeti ívenkénti írói díj 75%-a illeti meg a szerzőt.

A szerzői díj egy-egy év végén december hó 31-ével az eladott példányok arányában számoltatik el.

A nyomtatott példányokról a vállalat könyvet vezet, amely a tankönyv szerzőjének betekintésre bármikor rendelkezésre áll. Egyebekben a vállalat a pályadíj nyertes

mű szerzőjével a pályázati hirdetés alapján írásbeli megállapodást létesít.

Budapest, 1935 december hó 27-én.

A református Egyetemes Konvent tankönyvügyi-bizottsága

Dr. Balogh Jenő,
főgondnok, világi elnök.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök, lelkészi elnök.

239—1936. sz.

PÁLYÁZATI HIRDETÉS.

A magyarországi református egyház Egyetemes Konventjének elnöksége az Egyetemes Konvent által a konventi központi irodánál rendszeresítendő s az állami rendszerű IX. fizetési osztály 3. fokozata szerinti illetményekkel járó konventi fogalmazói állásra pályázatot hirdet.

Pályázhatnak azok a református vallású, harminc évnél nem idősebb magyar állampolgárok, akik jogi vagy theologiai képesítéssel bírnak, legalább egy idegen nyelvet (angol, francia, német) szóban és írásban kifogástalanul bírnak s a gép- és gyorsírásban kellő jártassággal rendelkeznek.

A pályázók kérvényüket maguk fogalmazzák, sajátkezüleg írják s egyben igazolják egyházi vagy egyháztársadalmi téren eleddig teljesített szolgálataikat.

A pályázati kérvényt — hitelesített oklevél és bizonyítvány másolatokkal — 1936. évi február hó 15-ig a református Egyetemes Konvent elnökségének címére a konventi irodába (Budapest, XIV., Abonyi-u. 21. sz.) postán kell beküldeni.

A pályázók csak külön írásbeli felszólításra jelentkezhetnek személyesen a konventi irodában.

A konventi tisztviselők alkalmazása szolgálatuk első évében ideiglenes, azontúl végleges és életfogytiglan tartó. Az ideiglenes szolgálati idő leteltével a véglegesítés iránt az Egyetemes Konvent határoz.

A konventi tisztviselők hivatali állásukat állandó kizárólagos élethivatásként töltik be s más rendszeres jadalalmazással egybekötött állást vagy megbízatást nem viselhetnek, ily mellékfoglalkozást nem folytathatnak. Egyházi megbízatást azonban vállalhatnak.

Budapest, 1936 január 18.

A református egyetemes konvent elnöksége:

Dr. Balogh Jenő,
főgondnok, világi elnök.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök, lelkészi elnök.

PÁLYÁZATI HIRDETÉS.

A bakonszegi református egyház presbitériuma pályázatot hirdet kántortanítói állásra. Javadalom: érvényben lévő kántortanítói díjlevél. Kötelesség: V—VI. vegyes osztály vezetése, esetleg az iskolaszék által kijelölt osztályok vezetése. Lelkész akadályoztatása esetén szószéki szolgálat s belmissziói munkában segédkezés. Kanonikus órák végzése. Vasárnapi iskola vezetés. Egyházi énekhar alakítása és vezetése. Pályázati határidő a hirdetés megjelenésétől számított három hét. Próbaéneklés a pályázat lejárta után következő vasárnap. Próbaéneklésen megjelenés előnyös. Pályázati kérvények törvényszerűen szerelve válaszbélyeg melléklettel: Református lelkészi hivatalhoz Bakonszeg, Bihar vm. küldendők.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

544—1936. szám.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY

az üresedésben levő kokadi rendes lelkészi állásra.

Javadalom:

1. Minden pár ember fizet 2, azaz huszonhat o. e. kor.
2. Minden pár ember fizet 2, azaz két véka búzát az eklézsia rendes vékájával.

3. Minden pár ember fizet 1, azaz egy véka alj-gabonát, ú. m. zabot, vagy árpát az eklézsia rendes vékájával.

4. Az özvegyek mindenből fél bért fizetnek.

5. A lelkész használatában van 43 hold föld 1200 négyszögöllel számítva, melybe a kaszáló és legelő is be van számítva, ezen földből 10 holdat ősztetés alá kétszer, 10 holdat pedig tavasz alá egyszer megszántat és a magot elveteti az eklézsia.

6. Tüzifa 8, azaz nyolc öl, melyet az eklézsia hazaszállíttat.

7. A földdel nem bíró özvegy asszonyok fejenként három sing vásznot fizetnek.

8. Stóla az egyházkerület határozata szerint.

9. Az 5. pont alatt lévő földekérti adót, az eklézsia évenként saját pénztárából fizeti.

Az 1. alatti párbér, 5. alatti szántásdíj, a 7. alatti vászon megváltásában 200 P-t, a 2., 3., 4. alatti termény-párbérek helyett 33 métermázsza rozstot fizet ezidőszert az egyház, s a lelkészi javadalom hat év előtti újraértékelése folytán évi 156, azaz egyszázötvenhat a. Kor. fizetékigszító államsegélyt (kongruát) élvez a lelkész.

Pályázati határidő a megjelenéstől számított 15 nap. Köteleltsége: E. T. rendelkezése szerint.

A megválasztott az előd özvegyének 100, azaz egyszáz pengő beruházási megtérítést fizet állása elfoglalásakor. Az 1935. évi őszi búzavetés teljes egészében özvegyet illeti, az 1936. évi egyéb javadalom $\frac{7}{12}$ -részben.

A kellően okmányolt kérvények a biharmelléki egyházmegye esperesi hivatalához (Almosd, Bihar m.) küldendők, a visszaküldéshez szükséges portóbélyegekkel.

A lelkészi állás 1936 augusztus 1-én foglalandó el.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

572—1936. sz.

HIRDETMÉNY.

A m. kir. Belügyminiszter úr 122,700—1935. B. M. sz. rendelete értelmében az 1918. évben született magyar állampolgárok (férfi és nő) 19. életévükbe való belépésüket folyó évi január hó 31-ig külön bejelentőlapon bejelenteni tartoztak, tekintet nélkül arra, hogy másik bejelentőlapon, azaz szülőiknek, vagy hozzátartozóiknak bejelentőlapján már eddig is be voltak jelentve.

A bejelentési kötelezettségnek az érdekeltek egy része azonban eddig még nem tett eleget.

A m. kir. Belügyminiszter úr a mulasztásnak büntetés következménye nélküli pótlására módot nyújtott azzal, hogy a bejelentés határidejét a folyó évben kivételesen március hó 31. napjáig meghosszabbította.

A bejelentést városokban a m. kir. rendőrség bejelentőhivatalánál, községekben az előjáróságnál az erre a célra szolgáló bejelentőlapon kell megejteni.

A bejelentőlapokon az összes adatokat pontosan és a valóságnak megfelelően kell feltüntetni. A bejelentett adatok valóságáért a bejelentésre kötelezett, a bejelentés megtörténtéért a bejelentésre kötelezettel együtt szállásadó (csaiafdó) is felelős.

Figyelmeztetem az érdekelteket, hogy aki a bejelentést elmulasztja, kihágást követ el és azt a 122,700—1935. B. M. sz. rendelet 10. §-a értelmében kell büntetni.

Utasítom a közép- és középfokú tanintézetek igazgatóságait, hogy fentiekre az 1918. évben született tanulóifjúságot külön is figyelmeztessék.

Debrecen, 1936. évi február hó 10.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

TARTALOM:

Dr. Baltazár Dezső püspök beszéde a szeghalmi reál-gimnázium tornacsarnokának felavatása alkalmából.
Baráth Imre: Árvizek idején.
Ferenczy Károly: A missziói segédlelkészi állások kérdése.
Kósa Béla: Papok.
Id. Szigethy Gyula: Éneklés diktálással.
Tudomány és irodalom.
Hírek az egyházmegyékből.
Gyászrovat.
Különfélek.
Hivatalos értesítés. — Pályázatok.

SESZTINA LAJOS

Alapította 1819-ben Sesztina János. vasnagykereskedése
Telefon 6. és 15-48. Debrecen.

Kitűnő fűtőképességű magyar „Perpetuum“-kályhák.
Magyar gyártmányú zománc-edények,
zsír-bödönök, disznóölő-kések, húsvágó-gépek.

**Földek, házak,
telkek eladása,
vétele, bérlete**

ügyében forduljon bizalommal

DIENES JÓZSEF

O. F. B. ingatlanforgalmi irodájához
Debrecen, Fűvészkert-utca 16.

**Kályhák, tűzhelyek, zománc-
edények** előnyösen vásárolhatók jótállással

TÓTH GYULA

vasüzletében
DEBRECEN, VÁROSHÁZA ÉPÜLET.

Kocsik

minden
alakban

Riesz Henrik

kocsigyár
Debrecen.

SZABÓ GYULA

egyházi és iskolai zeneművei:

Magyar díszéreték (40 vallásos ének, vegyes-
és férfikarra, valamint magánénekre,
orgonakisérettel). Ára: 2—P.

Református temetési énekek (20 halotti férfi-
kar). Ára: 2—P.

Miatyánk (melodráma, orgonakisérettel). —
Ára: —50 P.

Dalok az édesanyámról (12 dal kétszólamra,
iskoláknak). Ára: 1—P

25 elő- és utójáték orgonára (tizenkét magyar
szerző műveiből összeállítva). Ára: 1—P.
Fenti művek az összeg előzetes beküldése
ellenében megrendelhetők a szerzőnél: Szabó
Gyula református orgonista-kántornál, Tisza-
földváron (Szolnok vm.)

BOLDOG ÚJÉVET KÍVÁN
Magyarország aranykoszorús mestere

Szlezák László

harang- és ércöntőde, harangfelsze-
relés és haranglábgyár

BUDAPEST, VI., FRANGEPAN-UTCA 77.

és Petneházy-u. 78. sz. egyesített telken, de a
gyár bejárata: VI., Petneházy-u. 78. sz. alatt.
Telefon: Aut. 913-53. sz. Költségvetéssel díjmentesen szolgál.

BUDAPEST-ANGYALFÖLDI REF. TEMPLOM RÉSZÉRE
KÉSZÍTETT HARANG, MELYET DR. RAVASZ LÁSZLÓ PÜSPÖK ÚR.
AVATÓIT FEL.

Előnyös fizelési feltételek. Számos egyházi elismerőlevél
Az 1900. évi párisi világkiállításon díszoklevéllel,
1921. és 1923. évi vasipari kiállításon aranyéremmel,
az 1925. és 1926. évi kézműipari tárlaton kormány-
díszoklevéllel, 1927. és 1928. évi budapesti, székes-
fehérvári, szentesi és szombathelyi kiállításokon nagy
aranyéremmel kitüntetve. 1930. évi nemzetközi vá-
sáron emléklappal kitüntetve.

**A budapesti Bazilika 7945 kilogram-
mos új harangja gyáramban készült.**

Másolat.

A TISZÁNTÜLI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET PÜSPÖKÉTŐL.
4270—1935. szám.

Tekintetes

SZLEZÁK LÁSZLÓ úrnak
harangöntő aranykoszorús mester

BUDAPEST.

A debreceni református egyház homokkerti és nyilas-
telepi gyülekezeteinek 1935. évi november hó 10-én fel-
szentelt 4 harangja művészi kivitelükkel és tisztán csengő
hangjukkal méltó gyönyörűséget váltanak ki.

A jó munkáért a kiváló mesternek teljes elismerése-
met fejezem ki.

Debrecen, 1935. évi november hó 16-án.

(P. H.)

Baltazár Dezső s. k.,
püspök.